

## HITLERIS DEMOKRATIJOMS GRUMOJA KARU!

### "Mes Imsime Sudetus Per Jėgą," Jis Pareiškė, "Jei Neatiduos Geruoju"

VISAS PASAULIS HITLERIO KALBOS LAUKE SU SUSIJAUDINIMU

Rooseveltas Perspėjo Hitlerį Kad Nesigriebtų už Ginklo

BERLYNAS, Rugsėjo 26. — Visas pasaulis, belaukdamas, kad Hitleris pasakys šandien vakare, kentė didžiausį susijaudinimą.

Sulyg Havas žinių agentūros pranešimo, Berlyne buvo žinoma, kad Hitleris savo kalba pasakelbos visuotinę mobilizaciją.

Paties Hitlerio laikraštis Voelkscher Beobachter rašė, kad Hitlerio kalba bus "sensacija".

Tikrėybėje ir buvo sensacija. Hitleris šio vakaro kalboj pareiškė, kad jis jokių nuolaidų nedarys.

"Ponas Benešas turi pasirinkti karą ar taiką," pareiškė Hitleris.

"Jei Benešas dabar nesutiks su mano reikalavimais ir neišpildys pirmiau duotų savo prižadų, mes Sudetus pasimsime patys." Girdi, jei Čekoslovakija neatiduos Sudetų iki pirmo spalio, Vokietijos armija maršuos pasiimti per jėgą.

ANGLIJA, FRANCIJA IR SOVIETŲ SAJUNGA SU ČEKOSLOVAKIJA

LONDONAS, Rugsėjo 26. — Oficialiai valdžios šaltiniai tuojau po Hitlerio kalbos pasakelbė, kad Francija puls ant Vokietijos tuo pačiu laiku, kada Vokietija pradės puolimą ant Čekoslovakijos. Anglija ir Sovietų Sąjunga prisidės prie Francijos.

Cemberlenas šaukia ant greitųjų ministerių kabineto posėdį. Londone gautas pranešimas, kad bavariskos Vokietijos armijos dalys koncentruojasi Čekoslovakijos pasienyje.

Britanijos karo departamentas išsiuntinėjo įsakymus sustiprinti priešorlaivines ir krantų saugojimo jėgas pašaukiant 60,000 vyrų teritorinės armijos.

WASHINGTON, Rugsėjo 26. — Suvienuytų Valstijų prezidentas Rooseveltas asmeniskai kreipėsi į Hitlerį perspėdamas, kad jis už ginklo nesigriebtų.

Savo laiške Hitleriniui ir Čekoslovakijos prezidentui Benešui Rooseveltas prašė, kad "nesusipratinimas" būtų rišamas pasitarimų pagelba.

LONDONAS, Rugsėjo 26. — Masinis visuomenės pasipiktinimas Cemberleno ir Daladje išdavytėms ir Hitlerio užsispyrimas pakeitė Cemberleno ir Daladje nusistatymą.

Cemberleno ir Hitlerio deryboms Godesberge nutrūkus, taipgi sužinojus apie Hitlerio memorandumo turinį, Francijos ir Anglijos ministeriai nustojo daryti spaudimą į Čekoslovakiją.

Vakar ir šandien posėdžiaują Anglijos ir Francijos ministeriai priėjo išvados, kad Hitlerio memorandumas nepriimtinas ir, jei jis nebus sušvelnintas, reiškin karą.

(Memorandume Hitleris reikalauja, kad tos sudetų teritorijos, kuriose dauguma sudaro vokiečiai, Vokietijai būtų atiduotos iki pirmo spalio, o kitose tirstai vokiečiais apgyventose teritorijose būtų paskelbtas plebiscitas ne vėliau lapkričio pabaigos.)

Ypatingai Hitlerio reikalavimai nepriimtini todėl, kad Hitleris nesutinka garantuoti Čekoslovakijos rubežių po sudetų atkirtimo. Be to, prie Hitlerio memorandumo pridėtas žemėlapis rodo, kad Hitleris nori ir tų teritorijų, kur vokiečiai daugumos nesudaro, bet yra strateginės vertės. Pavyzdžiui, Hitleris reikalauja plebiscito Brno apylinkė, kur vokiečiai sudaro tik 35 nuosim-

čius. Hitleris taipgi reikalauja, kad tie čekai, kurie norės aplėisti Sudetų kraštą ir persikelti į Čekoslovakiją paliktą teritoriją, turi palikti karves, arklis, įrankius, nekaltant jau apie pastatus.

Tokių tai Hitlerio reikalavimų ir masių spaudimo aktyvaudoj Anglijos ir Francijos ministeriai nustojo spausti Čekoslovakiją prisiimti Hitlerio reikalavimus, o pradėjo nurodinėti, kad Hitlerio reikalavimai turi būti "suminkštinti".

PRAHA, Rugsėjo 26. — Čekoslovakijoje įvykdyta visuotina mobilizacija. Visa šalis pasirėngusi karul.

LONDONAS, Rugsėjo 26. — Generalas Gamelin, Francijos generalinio štabo viršininkas, tarėsi su Anglijos generalinio štabo viršininkais bendrais kariniais reikalais sarįsėje su Čekoslovakijos ir Vokietijos konfliktu.

Sakoma, kad pasitarime prieta išvados, jog kai tik Vokietija pradės pulti Čekoslovakiją, pirmoji Vokietija puls Francija. Paskui Francija Sovietų Sąjungą, o Anglija stos talkon Francijai.

BERLYNAS, Rugsėjo 26. — Išdirbti planai tuojaus išstūsti iš Berlyno Anglijos ambasados nariu moteris ir vaikus.

LONDONAS, Rugsėjo 26. — Išdirbti planai išgabėnimui iš Londono 3,000,000 žmonių laike 72 valandų. Pirmiausia bus išsiunčiami ligoniai ir vaikai.

ROMA, Rugsėjo 26. — Italija, sulyg Musolinio pareiškimo, gali greitai paskelbti visuotinę mobilizaciją, jei tą darys kitos šalys. Musolinis siūlo Francijai ir Anglijai atsimesti nuo Čekoslovakijos gynyimo, jei jos norinčios galvoti Europą.

PRAHA. — Rumunijos ir Jugoslavijos atstovai pranešė Čekoslovakijos valdžiai, jog Rumunija ir Jugoslavija stos su Čekoslovakija.

LONDONAS, Rugsėjo 26. — Kaip tik karas prasidės, tuojau 500 karinių Anglijos orlaivių skris į Franciją, iš kur darys puolimą ant Vokietijos.

Anglijos laivynas stengsis užblokaduoti Vokietijos pakraščius.

BERLYNAS, Rugsėjo 26. — Hitleris davė įsakymą, kad visi vokiečiai klausytų jo kalbos, kurią jis pasakys šandien vakare.

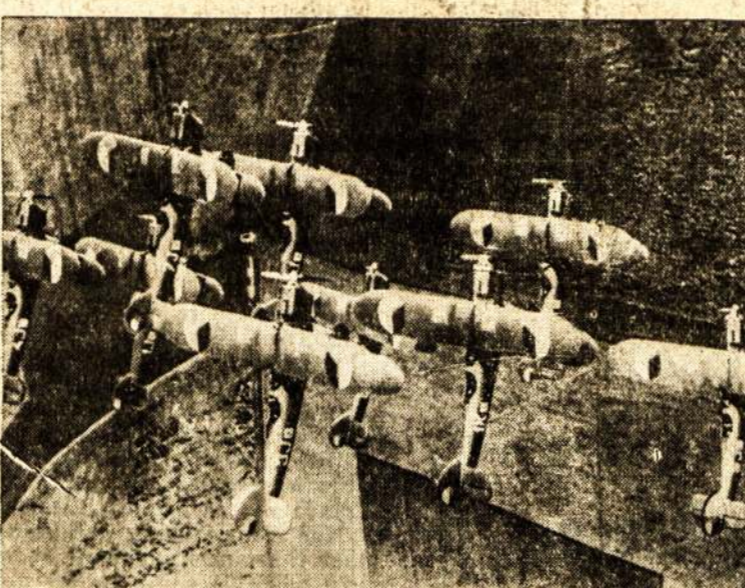
LONDONAS, Rugsėjo 26. — Anglijos spauda pilnai sutinka, kad Hitlerio reikalavimai Čekoslovakijai nepriimtini.

LONDONAS, Rugsėjo 26. — Draugas Litvinovas, Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaras, Anglijos ir Francijos ministerių konferencijai pareiškė, jog jis kreipis į Tautų Lygą, jei Anglija ir toliau stos ant kelio fašizmo oponentams, norintiems ginti Čekoslovakiją. Jis reikalavo, kad Anglija susilaikytų nuo spaudimo Čekoslovakijos.

TORONTO, Rugs. 26. — Šandien beveik visi buržuaziniai laikraščiai atspausdino vieno žurnalisto pasikalbėjimą su dviem iš Ispanijos grįžusiais sužeistais torontiečiais.

Žurnalistas užtiko Allan Miller ir Ainsle Burke, abu 26 metų jaunuolius, bestudijuojančius Europos įvykius.

—Jei Hitleris užpuls Čekoslovakiją, o demokratiškos šalys eis prieš Vokietiją, ar jūs stosis savanoriais? — paklausė žurnalistas. —Kodel ne! Juk bus ta pati kova už demokratiją,—patvirtino abu veteranai.



Respublikos Gynėjai—Čekoslovakijos orlaiviai laike nesenai atsbuvusių manevrų. Sakoma, kad Čekoslovakija turi arti 2,000 orlaivių.

### Litvinovas Kritikavo Tautų Lygą Už Jos Neveiklumą; Užtikrino Čekams Pagelbą

NURODINĖJO, KAD LYGA SAVO PAREIGU NEATLIEKA

Agresoriai Smaugia Jau Penktą Šalį, o Tautų Lygą Tylinči

ZENEVA. — "Jus atmintite, kad Lyga buvo suorganizuota dėl veikimo po Pasaulinio karo. Jūs tikslas, kaip man atrodo, buvo apsaugoti visas tautas nuo agresorių," pareiškė M. Litvinovas, Sovietų Sąjungos atstovas Tautų Lygoj. "Šioj srityj Lyga nenuveikė nieko."

"Dvi valstybės, Etiopija ir Austrija, savo nepriklausomybę jau neteko iš priešasties agresijos. Trečia valstybė, Kinija, yra agresijos auka ir jau antru kartu septynių metų bėgėje kovoja prieš užpuolikus; ketvirta valstybė, Ispanija, taipgi jau tretį metį, kaip kovoja prieš agresorius," jis tęsė.

"Dabar penktą valstybę, Čekoslovakiją, kenčia grumojimas iš Vokietijos pusės. Viena iš seniausių, kultūringiausių, sunkiausiai dirbančių Europos tautų, kuriai reikalinga valstybinė nepriklausomybė, šandien ar rytoj gali būti priversta griebtis ginklo gynyimo savo nepriklausomybės."

"Lyga yra pakankamai stipra kolektyvėmis jėgomis sulaukyti agresiją. Vieno ko reikia, tai kad Tautų Lygos įstatymai būtų pilnorai ir atatinamas veikimas suorganizuotas. Reikalinga tik geros visų Lygos narių valios."

S.S.R.S. Su Čekoslovakija

"Kuomet kelios dienos prieš mano išvykimą į Zenevą Francijos valdžia pirmą kartą užklausė, koks būtų mūsų valdžios atsinešimas atsitikime užpuolimo ant Čekoslovakijos, aš Francijos valdžios atstovui Maskvoj mano valdžios vardu daviau sekantį pakankamai aiškų atsakymą: Mes nusistatė išpildyti savo pareigas, uždėtą paktą, duoti kartu su Francija Čekoslovakijai pagelbą. Mūsų karo departamentas pasirėngęs tuojau dalyvauti konferencijoj su Francijos ir Čekoslovakijos karo departamentų atstovais apdiskusavimui šiam momentui atatinamų žygių."

"Tik dvi dienos atgal pirmą kartą Čekoslovakijos valdžia formaliai atsilaukė mano valdžios, ar SSRS pasirėngus, sulyg SSRS-Čekoslovakijos sutarties, duoti Čekoslovakijai tuojautinę ir efektyvę pagelbą, jei Francija pasifiks ištikima savo pareigoms ir duos panašią paramą. Į šią paklausimą mano valdžia davė užtikrinantį atsakymą."

"Ne mūsų kaltė, jeigu nebuvo atkreipta atydos į mūsų pasiūlymą, kuris, aš tikiu, būtų davęs teigiamus rezultatus. Jis buvo

del gerovės Čekoslovakijos ir visos Europos ir visuotinos tautos. Apgailėtina, kad buvo griebtasi kitų žygių, kurie privėdė, ir negalėjo neprivesti, prie tokios kapituliacijos, kuri anksčiau ar vėliau duos katastrofiškas pasekmes."

Jis nurodė, kad nušileidimas agresoriams, kad išvengtų problematinio karo šandien, taikos neišsaugos, o priešingai — prirengs dar didesį karą rytoj, todėl tokia politika prieš Tautų Lygos įstatus.

Antroj vietoj yra Connecticut valstija, kurios nuostoliai siekia 50 milijonų dolerių.

New Hampshire valstijoj padaryti nuostoliai siekia 20 milijonų dolerių ir Massachusetts valstijoj dešimtį milijonų dolerių.

Kinai už Smūgį Japonams Atmoka Taip Pat Smūgiu

HANKOWAS, Rugsėjo 26. — Šiuo laiku japonai labai atakuoja kinus prie Yangtse upės, stengdamiesi dasivaryti iki Tienkiaochoeng, svarbios kinų apsigynimo bazės, saugojančios Hankową. Šioje apylinkėje japonai per paskutines dešimties dienų smarkiai atakavo kinus, bet kinai užpuolikus atmušė.

Abiejose pusėse gauta dideli nuostoliai. Vien tik paskutiniame mūšyje žuvo apie 700 japonų.

Shantungo provincijos šiaurinėje dalyje pasireiškė partizanų didelis veikimas. Paskutinėmis dienomis jie užėmė Chefovo miestą, antraielį Shantungo provincijos uostą. Taip pat ir Lung-hajaus geležinkelio vakarinė dalis pateko į partizanų rankas.

MASKVA, Rugs. 26. — Sovietų valdžia šandien suorganizavo daug ieškojų, kurie po visą rytinį kraštą ieško dingusio orlaivio su trimis moterimis, peireitą šeštadienį išskridusiomis iš Maskvos į tolimuosius rytus. Laikinių nesigirdi nuo vakar vakaro.

IEŠKO SOVIETŲ LAKŪNIŲ



"Ar Mes Išlaikysim Hitlerį?" — Čekoslovakijos prezidentas Benešas (su skribele), generalas Kreici, štabo viršininkas, ir kiti karininkai nufotografuoti laike armijos manevrų. Tėmydami manevrus veikiausiai jie nuolatos galvojo "Ar mes išlaikysime Hitlerį?" Generalas Kreici paskirtas armijos vadu.

### Kubos Valdžia Planuoja Išvaryt 50,000 Haitiečių

HAVANA, Kuba. — Kubos ministerių kabinetas nutarė greitai laiku išgabenti iš savo šalies 50,000 haitiečių cukrinių lendrių plantacijose.

Šie Haiti salos gyventojai dešimtimis tūkstančių į Kubą buvo atgabenti prieš dešimtį metų, kuomet pasireiškė didelis darbininkų trūkumas. Šie darbininkai, daugiausiai gyvendami polijandriškai — trys-penki vyrai tenkindamiesi viena žmona, jai atiduodami savo algas ir klausydamiesi jos įsakymų, sunkiai dirbo lendrių laukuose ir buvo priaugę prie naujo krašto. Tačiau atpigo cukrus, palietė bedarbė, o pagaliau atėjo ir ta valanda, kuomet pradėjo prievarta gražinti į senąją šalį. Pereitais metais jų buvo išgabeta į Haiti salas 35,000, o šiais metais nutarta išgabenti paskutinius.

### Siautusias Audros Padarė \$200,000,000 Nuostolių

BOSTON, Rugsėjo 26. — Naujosios Anglijos valstijų valdžios apskaitliavo, kad praėitą savaitę siautusias keturiuose valstijose lūhtys ir pagaliau didžioji audrauraganas paėmė 420 žmonių gyvybių ir sunaikino už 200 milijonų dolerių įvairaus turto.

Daugiausia nukentėjo mažutė Rhode Island valstija, kuriai uraganas padarė 100 milijonų dolerių nuostolių ir pasiėmė 213 gyvybių.

Suprantama, kad šis pareiškimas padarytas sarįsėje su Didžiosios Britanijos apgynimu. Tačiau svarbu tas, kad kuomet pasaulis laukia Anglijos tvirtos pasisakymo už demokratinę Čekoslovakiją, Kanados veteranai pažada Anglijai pagelbą.

Suprantama, kad šis pareiškimas padarytas sarįsėje su Didžiosios Britanijos apgynimu. Tačiau svarbu tas, kad kuomet pasaulis laukia Anglijos tvirtos pasisakymo už demokratinę Čekoslovakiją, Kanados veteranai pažada Anglijai pagelbą.

### Beveik Milijonas Geležinkeliečių Grąšina Streiku

CHICAGO, Rugsėjo 26. — Daugiau negu tūkstantis devyniolikos galingų geležinkeliečių unijų atstovų šandien pareiškė, kad 925,000 Jungtinių Valstijų geležinkeliečių yra nubalsavę streikuoti, jei kompanijos nukirs jiems 15 nuosimčių algas.

Kompanijos yra išpūtė burbulą, kad geležinkeliečiai gauna dides algas. Tačiau unijų vadovybė atidengė, kad 50 nuosimčių geležinkeliečių neuždėra nei po tūkstantį dolerių, o metus, o 65 nuosimčiai po pusantro tūkstantį dolerių per metus. Tas reiškin, kad algos gana žemos.

Unijos suformavo valdžiai savo skundą, kurio išklausymui paskyrė 30 dienų laiko. Manoma, kad prezidentas Rooseveltas neleis algas kirsti nors iki gruozio 1 dienių ir geležinkeliečių padėties ištrymimui paskyrs tam ikrą komisiją.

### Naziai Įkalino Didžiojo Karo Tužą Von Fonstnerį

Paryžius, Rugsėjo 26. — Nazių militarinis teismas atrado kaltu majorą baroną von Fonstnerį, atėmė iš jo karininko laipsnį, civilines teises ir nubaudė keturiais metais eilinio kareivio militarine tarnyba. Šią pabaudą tas baronas gavo už neįstikimamą naziams. Sako jis ruošęs karininkų malštą, bet jį išdavęs leitenantas.

Didžiojo karo laiku Fontsnėris tapo pagarsėjusiu lakūnu, už ką jį kaizeris apdovanojo net trimis svarbiausiais ordinais.

Šio Didžiojo karo tužą įkalinimą lūdią, kad prieš nazių karą mašiną kovoja ne tik tai katalikai ir protestantai darbininkai, eiliniai kareiviai, bet nepasitenkinimas eina ir aukštųjų karininkų sluoksniuose.

### Kanados Veteranų Vadovybė Pažada Vyriausybei Visom Išlaidom Saugot Demokratiją

SILO IUDUSTRIJOS IR ŽALIŲJŲ MEDIAGŲ MOBILIZACIJA

Demokratijos Apgynimui Pažadėjo Priruosti Visą Diviziją Kareivių

TORONTO. — Rugsėjo 26. — Didžiojo karo veteranų — Kanados korpuso sąjungos pirmininkas, pulkininkas Hill, pereitą naktį pasiuntė Kanados ministeriui pirmininkai telegramą, kuriuo nurodo, kad veteranai yra nusistatę visomis išlaidomis saugoti demokratiją.

Taip pat pulkininkas nurodė, kad veteranų organizacija gali virsti rekrutavimo agentūra ir jei reikės remti Angliją, ji greitai laiku sumobilizuos ir apmokins visą diviziją, apie 25,000 vyrų. Tam tikslui pinigai ateis iš privatiųjų šaltinių ir kareiviai būsią galimi greitai sumobilizuoti.

Toliau pulkininkas pakartojo valdžios galvai liepos 30 dienų veteranų priimtas rezolucijas, kuriose pasisakoma, kad veteranai Didžiajam kare kovojo del demokratijos ir nuolatinės taikos išlaikymo. Be to, priminė, kad veteranų suvažiavimas nutarė, kad karui prasidėjus būtų mobilizuota Kanados industrija ir žaliosios medžiagos šaltiniai, tikslu gaminti karo reikmenis be jokių pelnų.

Suprantama, kad šis pareiškimas padarytas sarįsėje su Didžiosios Britanijos apgynimu. Tačiau svarbu tas, kad kuomet pasaulis laukia Anglijos tvirtos pasisakymo už demokratinę Čekoslovakiją, Kanados veteranai pažada Anglijai pagelbą.

### Beveik Milijonas Geležinkeliečių Grąšina Streiku

CHICAGO, Rugsėjo 26. — Daugiau negu tūkstantis devyniolikos galingų geležinkeliečių unijų atstovų šandien pareiškė, kad 925,000 Jungtinių Valstijų geležinkeliečių yra nubalsavę streikuoti, jei kompanijos nukirs jiems 15 nuosimčių algas.

Kompanijos yra išpūtė burbulą, kad geležinkeliečiai gauna dides algas. Tačiau unijų vadovybė atidengė, kad 50 nuosimčių geležinkeliečių neuždėra nei po tūkstantį dolerių, o metus, o 65 nuosimčiai po pusantro tūkstantį dolerių per metus. Tas reiškin, kad algos gana žemos.

Unijos suformavo valdžiai savo skundą, kurio išklausymui paskyrė 30 dienų laiko. Manoma, kad prezidentas Rooseveltas neleis algas kirsti nors iki gruozio 1 dienių ir geležinkeliečių padėties ištrymimui paskyrs tam ikrą komisiją.

### Naziai Įkalino Didžiojo Karo Tužą Von Fonstnerį

Paryžius, Rugsėjo 26. — Nazių militarinis teismas atrado kaltu majorą baroną von Fonstnerį, atėmė iš jo karininko laipsnį, civilines teises ir nubaudė keturiais metais eilinio kareivio militarine tarnyba. Šią pabaudą tas baronas gavo už neįstikimamą naziams. Sako jis ruošęs karininkų malštą, bet jį išdavęs leitenantas.

Didžiojo karo laiku Fontsnėris tapo pagarsėjusiu lakūnu, už ką jį kaizeris apdovanojo net trimis svarbiausiais ordinais.

Šio Didžiojo karo tužą įkalinimą lūdią, kad prieš nazių karą mašiną kovoja ne tik tai katalikai ir protestantai darbininkai, eiliniai kareiviai, bet nepasitenkinimas eina ir aukštųjų karininkų sluoksniuose.

### ISPANIJOS LAKŪNAI NUVAIKO FAŠISTŲ ORLAIVIUS

BARCELONA, Rugsėjo 26. — Jau šešios dienos, kurių laiku fašistai atnaujino Ebro fronto atakas, lojalistų orlaiviai atydziai saugoja padanges, belaukdamai susirėmimų su fašistais. Tačiau jų laukimas veltui, nes pasirodžius mūsų formacijoj net mažiems Chatos ir Moscas išdirbystės lojalistų orlaiviams, fašistų orlaiviai stengiasi pranykti ir toj vietoj nepasirodyti.

Lojalistų kariuomenė dabar didžiuojasi naujais orlaiviais ir drąsiais laudies lakūnais.

### AMERIKOS ČEKOSLOVAKŲ PAZADAS HITLERIUI

CHICAGO, Rugs. 26. — Vakar į Chicagos stadiumą susirinko tūkstantčiai Amerikos čekoslovakų ir išnešė įspūdingą protestą prieš mėginimą išdalinti jų tėvyne.

Milžiniškoj demonstracijoj dalyvavo apie šimtas čekoslovakų organizacijų, daugybė orkestrų ir daug pasipuošusių tautiškais rūbais. Virš stadiumo orlaiviai vilko obalsius: "Čekoslovakijos kova yra mūsų kova."

Aplink stadioną važinėjo karstamas vežioti automobilius, ant kurio buvo išrašyta: "Šis yra Hitleriui."

### KANADOS FINAI IRGI UŽ ČEKOSLOVAKIJĄ

SUDBURY, Ont., Rugs. 26. — Cionaitinės Kanados finų progresyvos organizacijos, vakarykščiame susirinkime širdingai parėmė Čekoslovakijos didvyriašką pasiryžimą kautis už nepriklausomybę ir pažadėjo paramą.

Susirinkimas priėmė rezoluciją, reikalaujančią Kanados valdžios užtarti Čekoslovakiją ir griežtai atsistoti prieš agresorius.

### NEDUOTI NAZIAMS NEI VIENOS PĖDOS, SAKO ČEKOSLOVAKAI

ALVINSTON, Ont., Rugsėjo 26. — Vakar į šį miestelį suvažiavo iš pietinės Ontarijos įvairių vietų apie 300 čekoslovakų atstovų, kurie priėmė rezoluciją, sveikinančią Čekoslovakijos prezidentą Benešą, armiją ir raginančią neduoti naziams nei vienos pėdos Čekoslovakijos žemės.

"Mes atsišaukiame į Čekoslovakijos vyriausybę ir armiją, tvirtai stovėti už mūsų gimtinę, kuri yra atpirkta brangiu krauju kovos laukuose," nurodo vienas rezolucijos punktus.

### ITALIJA ŠAUKIA ATSAUGINIUS

ROMA, Rugsėjo 26. — Patirta, kad šandien Italijos fašistinė valdžia įsakė po ginklu stoti šešioms atsarginių klasėms, apimančioms apie vieną milijoną vyrų.

Taip pat sužinota, kad įsakyta visiems aktyvios tarnybos lakūnams būti aerodromuose.

### MONTREALO NAZIAI PRADEJO TERORIZUOTI KAIMYNUS

MONTREAL, Rugsėjo 26. — Montrealo šiaurinės dalies prekybininkai pradėjo pajusti atvirą fašistinį terorą. Fašistų agentai, susikoncestravę šioj miesto dalyj, plačiai pradėjo skleisti Vokietijoje spausdintą propagandą ir prisidengę partijos šiais vardais lankytis po krautuves. Atsilankę reikalauja, kad būtų paleisti iš darbo žydų tautos darbininkai.

Naudojant toki smurtą jiems pavyko išstumt iš darbo merginą

# Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTUS Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusmetį \$1.50. Visur kitur metams \$3.50; pusmetį \$1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Order) išrašykite Liaudies Balsu vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

## Iš Kur Paeina Čemberleno ir Kitų Išdavystės

Daugelis žmonių tiesiog pečius trauko į klausia vienas kito, kodėl Čemberlenas taip nugarbingai išduoda Anglijos interesus. Ne kitaip atsiliepa ir apie Francijos ministrą pirminką. Anot jų žmonių, leidimas fašistams įsigalėti Ispanijoje, grobti Čekoslovakiją, Angliją ir Franciją stato į didelį pavojų. Kitaip sakant, Čemberlenas ir Daladže išduoda savas šalis.

Nelengva, žinoma, išaiškinti, kas slepiasi už tų vyrų pečių. Tačiau žiūrint į jų politiką galima pastebėti, kad jie elgiasi taip, kaip jų klasiniai interesai reikalauja. Čemberlenas yra turtingųjų Anglijos sluoksnių atstovas. Jis ir elgiasi pagal tų sluoksnių interesus. Kokie gi tų sluoksnių interesai.

Šiandien visiems aišku, kad turtingųjų klasė siekia fašizmo. Tam prirodyti faktų šiandien netrūksta. Jų yra ir Kanadoj. Turčių klasė remia kiekvieną judėjimą, kuris vienu ar kitu būdu kovoja prieš darbo žmonių judėjimą. Šiandien turčių klasė eina ir prieš demokratiją. Mat demokratija šiandien virsta darbo žmonių įrankiu kovojant už geresnį gyvenimą. Dabar pažūrėkime, ką bendro su tuo turi Čemberleno politika.

Čemberlenas, kaip Anglijos turčių atstovas, susiinteresuotas ne demokratijos gynimu, bet fašizmo stiprinimu. Jeigu Vokietijos naziai būtų sulaukyti demokratinio fronto, naziai galia pradėtų smukti, Čemberlenui tas nenaudinga. Jis labai nenori, kad Ispanijoje laimėtų lojalistai, taigi jis nenori, kad Vokietijoje smuktų Hitlerio režimas. Juk tuomet, sudėjęs į vieną grupę Sovietų Sąjungą, Franciją, Ispaniją, Čekoslovakiją ir dar kitas demokratines šalis, demokratinis blokas būtų tikrai nenugalimas. Fašizmo viltis užgestų visi. Prasidėtų nauja era—era demokratijos atgijimo ir fašizmo sūsmukimo. O tas turčių klasei būtų nenaudinga.

Turčių klasė, nežiūrint jos nudavimo, į nepriklausomybes, į žmonių teises atydos nekrepia. Kada jos interesai reikalauja, ji nesigėdina ir savo šalį išduoti. Tą matome Ispanijoje. Frankas jau paskerdė virš milijono ispanų (pagelba Musolinio ir Hitlerio gaujų), kad tik sunaikinti demokratiją. Už pagelbą jis atidavė Italijai beliriskas salas, šalies turtus. Hitleris užviešpatavo Morokoj ir Baskų šalyje. Čemberlenas, leisdamas fašistams įsigalėti Ispanijoje, grobti Čekoslovakiją, stato į pavojų pačią Angliją. Jau dabar kalbama, kad Gibraltaras virsta bereikšmiu, nes fašistų kanuolės iš kitos pusės gali lengvai pastoti kelią. Anglijos laivams ir nepraleisti. Francijos valdžia, leisdama fašistams įsigalėti Ispanijoje, grobti Čekoslovakiją, pačią Franciją pastato į dar didesnį pavojų.

Klasių kova virsta pasauline kova. Vienon pusėn koncentruojasi visos fašistų valdomos šalys, visi turčiai ir jų pakalikai, o kiton pusėn—visos demokratinės šalys, demokratiniai nusistatę žmonės ir darbo žmonės (susipratę, nesusipratę yra išnaudojami turčių klasės kovai prieš darbo žmones). Tas ir išaiškina klausimą, kodėl kiekvienas demokratinis pasijudėjimas tuojau maliojamas raudonai, apšaukiamas komunistiniu. Žmonės, kurie darbo žmonių klasei priklaudami raudonai maliojavo kiekvieną darbo žmonių pasijudimą, šmeižia komunistus, turi atmintį, kad jie tuomi pasijudimui save reakcinio bloko eilėse, prieš demokratinį bloką. Šiandien tik du blokai. Vidurio nėra. Kas padeda raudonai maliovatį tą bloką, kuris formuojasi iš visokių pažangiųjų grupių, demokratinųjų grupių ir individualių, tas sužiniai ir nesužiniai talkininkauja dešiniams, kurie šiandien išduoda Ispaniją ir Čekoslovakiją.

## Komunistų Linija Visuomet Teisingiausia

Nors daugelis žmonių komunistų labai nekenčia, tačiau, kaip gyvenimas parodė, komunistų iškelti obalsai, pasiūlymai visuomet virsta turtu visu laisvę ir demokratiją mylinčių žmonių. Štai keletas pavyzdžių:

Kuomet smarkiai pakilo fašistų agresija, Sovietų Sąjunga ir komunistai pradėjo smarkiai agituoti už kolektyvų saugumą. Iškart prieš tai stojo ne tik reakcinės valdžios, bet ir darbo žmonių organizacijos, kaip tai socialistų partijos, unijos ir t.t. Kanadoj prieš kolektyvų saugumą griežtai išstoję CCF vadai, o ypatingai Woodsworthas. Girdi, Kanada turi laikytis nuošaliai, jei ji nori išsivokti nuo karo.

Bet dabar žiūrime jau visai kitaip. Ne tik CCF pakeitė savo nusistatymą, bet ir dešiniųjų spauda. Laikė Hitlerio atakas ant Čekoslovakijos, veik vienbalsiai visa spauda, visos partijos reikalavo, kad Kanada stotų su Anglija ir Francija, kad kolektyvėms pastangomis išlaikyti taiką. Mat iškart nekuri laikraščiai dar vis nemanė, kad Čemberlenas nubėgs pas Hitlerį ir parduos Čekoslovakiją. Buvo tikėtasi, kad Anglija su Francija stos su Sovietų Sąjunga prieš Hitlerį. Vienu žodžiu sakant, kolektyvio saugumo idėja šiandien virsta visu taiką ir demokratiją mylinčių žmonių turtu. Net ir konservatyviška spauda dalinai stovi už kolektyvų saugumą.

Unijiniame judėjime komunistų obalsai taipgi virsta gyvybiniais klausimais. Komunistai visuomet agitavo už unijų vienybę, už dalyvavimą politikoj. Pereita Trades and Labor Kongreso konvencija kaip tik tą patvirtino. Dauguma delegatų stėjo už vienybę, už politinį veikimą. Ir reikia pripažinti, kad ši konvencija padarė milžinišką įtaką į Kanados politiką. Visi laikraščiai rėmė šios konvencijos nusistatymu Čekoslovakijos klausimu.

Galima būtų prirodyti daug tokių atsitikimų, kurie patvirtina, kad komunistų iškelti obalsai, pasiūlymai su laiku virsta visos pažangios visuomenės veikimo programa. O tas parodo, kad komunistai yra daug toliau numatanti žmonės, daug teisingiau suprantanti visuomenės reikalus. Veikiausiai delto visi liaudies priešai taip juos puola. Jie mano, kad pūdami komunistus sulaukys tas idėjas, kurias komunistai iškelia. Žinoma, dalinai jie to atsiekia, bet ne ant visados. Teisingos idėjos su laiku nugali ir virsta visuomenės veikimo pagrindu.

„Raudonųjų medžiotojams kiekvienas vyras ar moteris, kurie nori pagerinti mūsų ekonominę sistemą, kad nebūt galima sakyti, jog 60 nuosimčių Amerikos piliečių vos minti.“ sako Suvienuytų Valstijų vidaus reikalų sekretorius Ickes, „atrodo raudonu arba komunistu.“



„Ignoruokime Sinkerį. Jo tėvas tik \$200,000 klasėj.“

## Lietuvių Tautos Kovos Praeityje ir Dabar

Referatas, Skaitytas K. Kilikevičius, Antram Kanados Lietuvių Kongrese

(TASA)

Apart tokio jėzuitiško mokslo jėzuitai įsteigė teismus, prieš taip vadinamus raganus, velnio apsestuosius ar nepasiduodančius jų mokymui. Jų teismai kalbinimus dažnai tardavo nepamiršdami ir vandenį su iš anksto nustatyta taisykle: jeigu plauks, tai velnio apsestas.

Tokio jėzuitų mokslo ir teismų priešininkus apskelbdavo bedieviais ir baudavo žiauriausiu būdu. Istorija paduoda vieną sceną iš daugelio tokių įvykių: „1689 m. bajorų seimas pripažino kaltu, kad esąs bedievis Brastos valdijoms bajorų Kazimiera Leščinskij ir pasmerkė jį: išrauti liežuvį, nuplauti ranką ir sudėginti viešai ant laužo.“

Ziaurus jėzuitų viešpatavimas išaukė pasipriešinimą prieš juos ne tik valstiečiųose ir reformatų kuniguose, bet ir pačioje bajorijoje. Prie jėzuitų neapykantos prisidėjo tas, kad tik po kelių dešimtų metų nuo pasirodymo (1626 m.) jėzuitai jau buvo sugrėbę į savo rankas vieną trečdali visą šalies turtą.

Patys reformatų vadai nesidėmė griežtų kovos būdų prieš jėzuitus. Jie daugiausia pasitenkindavo skundais, kuriuos siųsdavo vietos ir kaimyninių valstybių kunigaikščiams ir karaliui.

Lietuvos ir Lenkijos reformatai 1724 metais sutartinai kreipėsi pas karalių užtarimui, su skundu prieš jėzuitus. Skunde plačiai išdėstė savo sunkią padėtį ir politinę bėteisybę. Čia paduodu kaip kurias skundo ištraukas: „Atėmė mums teisę būti seimuose. Pašalino mus nuo valstybės vietų be jokios iš mūsų pusės kaltės. Iš valstybės teismo mus išmetė taip, kad tuose teisybės namuose mes neturime jokios mūsų apsaugos gynėjų, neturime mūsų skriaudų atkeršytojų ir mūsų teisingų teisių apsaugotojų. Mūsų mokyklas uždaro ir net namuose nelaidžia laikyti mokytojų. Kaip elgiasi su mumis jėzuitų mokytojai, negalima apskaiti. Užpuola nekaltus reformatus ant kelių viešose vietose, kolloja, stumdo ir skriaudžia.“

Čia paduotos ištraukos iš skundo tartum kalba apie fašistų valdomą šalį, kur liaudį trokštančią laisvės ir mokslo atstumia nuo to. Labai arti to ir Lietuvos liaudies padėtis. Gį fašistai, matomai semiasi sau mokslo iš jėzuitų viešpatavimo laikų.

Nežiūrint visapusioto laiko jėzuitų dusinimo Lietuvos liaudies, liaudis pradėjo bruzdėti, kelti protesto balsą prieš karalių, kunigaikščius ir jų palaikytojus to laiko fašistus—jėzuitus. Atsirado iš bajorų ir dvasiškijs, kurie išgirdo pavergtosios liaudies balsą ir pradėjo užtarti ar imti vadovauti jai link jos siekiamo tikslo.

Apie 1740 m. jėzuitų viešpatavimo žvaigždė pradėjo užgesti. Jų viešpatavimo likvidavimui daugiausia pasidarbo valstiečių neapykanta prieš jėzuitus ir jų palaikytojus didžią bajorius. Neapykanta didėjo, griežėjo ir pradėjo reikštis net sukilimais. Bajorai buvo priversti pataikauti valstiečiams ir 1773 m., tai y-

savo slaptas draugijas, kurių tikslas buvo pataisyti visuomenės gyvenimą. Jaunuomenė atvirai ir drąsiai skelbė, kad baudžiauninkai esą tokį pat žmonės, kaip ir jų ponai, kad ir jiems reikalinga laisvė ir apšvietimas.“

Caro valdžia griežčiausia persekiojo kiekvieną pasipriešinimą prieš Rusijos valdžią. Bet persekiojimai nesustabdė kovojančių liaudies pasiryžimo. Ir 1831 m. vasario mėn., Rusijos valdžiai pradėjus rinkti mokesčius ir rekrutus kariuomenėn, liaudis sukilė. Valstiečiai iškėlė obalsį už pasiliuosavimą iš po caro ir vietos ponų jungo. Apie tą sukilimą istorija rašo: „Pirmučiausia sukilo žemaičiai (Telšių apskr.). Sodiečiai atsisakė mokėti mokesčius židui ir eiti į rekrutus. Vienur kitur sukilėliai užpuolė atėnė jau anksčiau pažintus rekrutus.“ Rusijos valdžia su kariuomenė numalšino sukilimą sumesdama į kalėjimus daugybę sukilėlių, bet žmonės kalinius paliuosudavo jėga.

Nežiūrint persekiojimų, Vilniuje susiorganizavo slapta laikina valdžia. Ji atiteko daugiausia bajorams, kurie nesutiko baudžiaivos panaikinti. Laikiniai valdžiai išplėtus savo organus po apskrčius, kaip kuriose vietose valstiečiai puolė prievarta prašalinti bajorų „laikinių valdžią.“ Apie vieną tokį valstiečių išstojimą istorijoje randame sekantį pranešimą: „Nuo Kulų, Salantų ir Plungės keli tūkstančiai ginkluotų sodiečių pasileido eiti į Telšius prie laikinos valdžios, norėdami ją prašalinti ir išrinkti savąją, kuri rūpintųsi baudžiaivos panaikinimu.“ Bajorai apgavimu būdu sukilėlius sumalšino. Kitose vietose ligi ginkluoto sukilimo nepriejo bet baudžiauninkai pradėjo neklausyti savo ponų ir net naudotis jų turtais, kaip tai: atimti galvijus, kirsti miškus ir užpuolė dvarus atimdavo iš ponų sąskaitybos knygas manydami, kad ponas nebežinos kiek kuris baudžiauninkas turi dienu baudžiaivos atlikti.

Tokioje padėtyje esanti bajorijos dalis jau tada stėjo už baudžiaivos panaikinimą, kad valstiečius gavus talkininkais kovai prieš caro valdžią, kuri ne tik valstiečius labiau pavergė, bet ir bajorų teises susiaurino. Bet didesnė dalis bajorų nę girdėti nerorėjo apie panaikinimą baudžiaivos.

Tais pačiais metais birželio 7 d. sukilėliai vėl užpuolė Vilnių ir norėdami jį atimti iš Rusijos ir net įsteigti savo valdžią. Šiam sukilimui vadovavo Gelgautas, kuris pralaimėjus sukilimą įtaras išdavystėje ir pačių sukilėlių nušautas. Kiti sukilėliai vadai žinomi: Rolandas, Dembinskis ir Chlapovskis.

### Lietuvių Tautinis Atbudimas ir Apšvieta

Po 1831 m. sukilimo Lietuvos inteligentija, matydama, kaip sunku bemoksliams žmonėms vesti kovas už savo reikalus, ėmė stropiai skleisti apšvietą Lietuvos liaudyje, kartu keliant tautinio pasiliuosavimo dvasią. Pirmieji Lietuvos liaudies švietėjai buvo Klementas, Poška, Baužas, Stankevičius, Daukantas, Strazdas, vėliau Jonas ir Antanas Juškevičiai, Baranuskas, Micekvičius ir kt. Iš jų svarbesnį vaidmenį suvaidino Dionizas Poška. Jis ne tik kad šaukė prie tautinio atbudimo, bet ir prie pasiliuosavimo iš vergiškos baudžiaivos. Jo eilėse atvaizduota ne vien, kad reikia mylėti savo kalbą, ne vien gerbti savo gimtąjį kraštą, bet iškėlė ir pasipiktinimo ir kovos dvasią prieš carą ir ponų vykdomą baudžiaivą.

Kaip greit vystytas apšvietos darbas, atrodo tas, kad tarp 1800 ir 1860 m. tik vienas lietuviškas elementorius „Moklas Skaitymo Rašto Lietuviško“ buvo perspaudintas net 22 kartą. Gi kiti desimtai išleistų elementorių buvo perspaudinti taipgi po keletą ar keliolika kartų.

Vėliau pradėta leisti ir kitokiais klausimais knygelėlių, daugiausia praktiškais patarimais dėl ūkininkystės ar t.p. Apie 1845 m. S. Daukantas pradėjo rašyti Lietuvos Istoriją, kuri buvo baigta po penkių metų, o atspausdinta tik 1893 m. Amerikoje.

Daug padėjo tautiniam atbudimui pradėti leisti lietuviški laikraščiai: „Nusidavimai Apie Evangelijos Platinimą Tarp Žydų ir Pagonų“ išleistas 1832 m. Karaliaučiuje; „Lietuvių Prietelis“ išleistas 1848 m. Klaipėdoje ir „Keleivis“ išleistas Kuršaičiu 1849 m. Karaliaučiuje.

liuosavimą iš po carinės prispaudos.

### Baudžiaivos Panaikinimas ir 1863 m. Sukilimas

Nė mažiausias darbo žmonių laimėjimas neatsiekiamas be kovos, be žmonių kraujo ir aukų. Taip buvo ir su baudžiaivos panaikinimu. Kova prieš baudžiaivą tęsėsi ne metus, ne dešimtis, o net šimtmečius. Žinoma, kovos pradžia buvo primityvė, prastai organizuota ir didelius nuostolius liaudžiai nešanti. Laiku bėgant kova griežėjo. Apie paskutinių dešimtmečių kovas prieš ponus, už baudžiaivos panaikinimą, istorija rašo: „Per 29 metus (nuo 1826 iki 1855 m.) Rusijoje buvo pakilę 556 baudžiauninkų sukilimai. Kaip kurie jų buvo net labai dideli. Tarp 1845 m. Orenburgo gubernijoje sukilo apie 40,000 baudžiauninkų. Jiems numalšinti teko nusiųsti 10,000 kareivių su 10 patrankų. 1849 m. sukilo apie 16,000 baudžiauninkų. 1850 m. vėl sukilo 10,000 Kurško gubernijoje.“

Tik tokioje istorinėje padėtyje caras Aleksandras II buvo priverstas kreiptis į bajorus su pareiškimu, kad „Geriau panaikinti baudžiaivą iš viršaus, negu laukti, kol ją panaikins iš apačios.“ Tokiu būdu, 1861 m. vasario 19 d. visoje Rusijos valstybėje buvo paskelbtas baudžiaivos panaikinimo manifestas. Bet su tuo baudžiaivos panaikinimo paskelbimu valstiečių-baudžiauninkų padėtis mažai pagerinta. Valstiečiams buvo užkarta nepakeliami išmokėjimai už žemes. Tuo baudžiauninkai nepasitenkinę vedė kovas toliau. Jie iškėlė obalsį, kad valstiečiai turi gauti veltui jų užgyventas ir dirbamas žemes.

Iškėto obalsio realizavimui stėjo valstiečiai ir smulkūs bajorai, kuri padėtis mažai skyrėsi nuo baudžiauninkų.

Tokiu baudžiaivos panaikinimu nepasitenkinę Lenkijos valstiečiai 1863 m. sausio mėnesį pradėjo sukilimą. Juos pasekė (kovo mėn.) Lietuvos valstiečiai.

Lietuvos valstiečiai išstoję reikalaujant ne vien visiško baudžiaivos panaikinimo, bet ir tautinės nepriklausomybės.

Sukilimo vadovybėn stėjo ne užmirštami Lietuvos liaudies reikalų gynėjai, kaip tai: kunigas Micekvičius, o iš valstiečių kilę vadai: Bitis, kuris vadovavo šiaulių apskrčio sukilėlius; Deukis—Panevėžio apskrčio; Lukošius—Ukmergės; Gugas ir Puidokas—Raseinių apskrčio; Sierakovskis—Kauno ir Suzinai—Svalkijoje. Pastarasis žuvo mūšyje ties Seirijais.

Lenkijos ir Lietuvos sukilimas Rusijos carui įvarė daug baimės. Mat, bandymai sumalšinti sukilimą paprastu būdu labai nesukomė. Buvo atsitikimų, kad kariuomenė, pasiusta malšinti sukilėlius, prisidėdavo prie jų.

Sukilimui tęsiantis ištisus mėnesius, caro valdžia gegužės mėn. (1863 m.) pasiuntė į Lietuvą savo vietininką žiauriaus reakcionierių, jau anksčiau korio kovą užsitarnavusį Muraviova. Jį paskyrė Vilnaus generalgubernatoriumi ir davė neribotas teises persekioti ir bausti carizmo ir ponų priešus.

Muraviovas atvykęs į Lietuvą tuojau pasiuntė į kiekvieną apskritį po karišką viršininką ir jiems įsakė žiauriausia persekiojti, bausti ir tiesiog naikinti visus caro valdžiai pasipriešinančius ar sukilėlius, o tuos, kurie rems sukilėlius, konfiskavus turta žiauriai nubausti. Taipgi prižadėjo, kad už kiekvieną sugautą beginklą maistinkumą mokes po 3 rublius, o už ginkluotą 5 rublius.

Norėdamas nuraminti kovojančius valstiečius ir patraukti juos prie caro, Muraviovas davinėjo jiems net po penkis dešimtines žemės kiekvienai vyriškai galvai šeimoje, o Rusijoje tuo tarpu nėjo toks valstiečių brūzdėjimas, davinėjo tik po dvi dešimtines žemes.

Apert baudimo carizmo priešų, Muraviovas įsakė bausti ir tuos, kurie nepadaeda gaudyti ar neišduoda sukilėlių.

Tuo viešpatavimu Muraviovas savo „garbei“ istorijoje įrašė, kad jis per du metus ištrėmė iš Lietuvos ir Sibiro 10,000 asmenų, kalėjimus sugrūdė 5,000 ir sušaudė bei pakūrė 300 carizmo priešų.

Buvo sudėginti ištisi kaimai, už tai, kad jeigu įtardavo sukilimui pritariančius ten esant.

## Darbininko Akim Žiūrint

Neseniai atsibuvęs Kanados Lietuvių Kongresas pažymėjo, kad pavojus Lietuvos nepriklausomybei nuolatos auga. Tą dabar patvirtina Čikagos Daily News korespondentas Berlyne Wallace R. Deuel. Jis rašo:

„Kas del Klaipėdos, gerai informuoti naziai jau tulas laikas kalba, jog tas klausimas ateis tuojau po Čekoslovakijos ir bus rimamas taisy būdais, kurie pasirodys geriausi Čekoslovakijoje.“

Vadinasi, kaip tik Hitleris apsidirbs su Čekoslovakija, jeigu jis galės apsidirbti, tuojaus griebis Lietuvą.

Kad su Lietuva Hitleris apsidirbs daug lengviau, tai nėra abejonės, nes, kiek dabar matyti, tai Lietuvos valdžia visai nesipriešins.

Iš Rygos praneša, kad Lietuvos valdžia jau dabar gerinasi Hitleriui. Sulgyt pranešimo, Lietuvos valdžia pasiuntus Hitleriui sekantį pasiaiskinimą:

„Kaunas militarinės sutarties su Sovietų Sąjunga neturi ir priešingas sutintumi per Lietuvos teritoriją Sovietų kariuomenės į Rytų Prusiją.“

Kaip ir Kanados Lietuvių Kongrese buvo kalbėta, Hitleris greičiausiai Lietuvą pasidalins pusiau su Lenkijos šlektomis.

Čekoslovakijos klausimu Lenkija palaiko Hitlerį, todėl natūralu, kad Hitleris turės atsimokėti Lenkijai už talką.

Kadangi Anglijos ir Francijos valdžios lažo batus Hitleriui, Lietuvos gynimas darosi daug sunkesnis. Vienintėlis viltis glūdi tame, kad tų šalių žmonės išdėvikuos prašalins.

Jeigu Francijoj ir Anglijoj susidarys geresnės valdžios, tuomet dalykai pasitaisys.

Tokiai padėčiai esant, atsteigimas demokratijos Lietuvoj darosi dar gyvesniu klausimu.

Dabartinė valdžia gali Lietuvos nepriklausomybę greitai praganyti be jokioer emonijų, kaip ir Sušnigas.

Juk ir Sušnigas pažangiųjų žmonių judėjimą slopino, o fašistams davė pilniausia laisvę.

Kas ant galo atsitiko, visi gerai žinote.

Jokubynai su pažangiom Toronto lietuvių organizacijom bendrai veikti negalėjo, bet kuomet pasimaišė viena tautininkų panelė, tuojau stėjo talkon.

Kaip Naujienos rašo, tai SLA kuopa jau išrinkus net ir organizatorius, kurie padėsia konsuliui organizuoti klubą.

Pažangūs Kanados lietuviai stengiasi padėti Lietuvos liaudžiai nusikurti tautininkų režimo, o Toronto lietuviai „socialdemokratai“ stvoja tautininkams talkon, kad padėti kurti tautininkų lizdą Toronte.

Makenzi - Papineau Draugų Komitetas praneša, kad gaves laišką iš Anglijos užsienio reikalų ministerijos, kuriame pranešama, kad tam tikra komisija dedanti pastangas britų imperijos belaisvius iš Franko nelaisvės išliuosuoti.

Jie busių išmainyti ant Franko kareivių, patekusių į lojalistų rankas.

Reikia tikėti, kad ir lietuviai, patekę į Franko nagus, bus išliuosuoti.

Prie to, makpapierinių komitetas praneša, jog jis pasiuntė tiems belaisviams pinigų nusipirkti reikalingų daiktų ir maisto.

J. Yta

Lietuvių Rusinimas ir Kova Prieš Tai Muraviovas, užgesinęs sukili-

(Bus daugiau)



ANTRAS KANADOS LIETUVIŲ KONGRESAS  
Rugsėjo 3-4 dd. 1938 m., Montreal, Que.

Antro Kanados Lietuvių Kongreso delegatai, atstovavę kuone 4,000 Kanados lietuvių. Jie nutarė sustiprinti paramą Lietuvos liaudžiai kovoje už atsteigimą demokratijos ir paluosavimą politikinių. Trečioj eilėj iš viršaus ir iš kairės šeštas sėdi J. Lesevičius, Kanados Lietuvių Komiteto Lietuvos Liaudžiai Ginti sekretorius. Prie jo P. Bepirštis, neseniai sugrįžęs iš Ispanijos. Toliau seka P. Matulaitis, komiteto narė, R. Mizara, Laisvės redaktorius, M. M. Mašnickas, komiteto išdėtininkas, Šipėlis, Kiličevičius, komiteto nariai, P. Suplevičius, buvęs komiteto pirmininkas, Kerbelis, komiteto narys. Viršuj iš kairės stovi Bunkus, komiteto narys.

# Lietuvoje

## TAMSI LIEPLAUKĖS APYLINKĖ

Lieplaukė. — Tarp Telšių ir Plungės yra mažas Lieplaukės bažnytkaimis. Maža bažnyčia stūkso ant kalnelio, pora krautuvų, pašto agentūra, lenpiūvė, geležinkelio stotis.

Lieplaukėje yra didžiausia žyvro kasykla visoje Lietuvoje. Čia kasdien trys-keturi traukiniai vežioja žyvrą po visą Lietuvą geležinkelių pylimams pilti. Be to, Lieplaukėje vyksta didelis miškų ir durpių eksportavimas. Tad vasaros metu turi darbo keli šimtai darbininkų. Dirba daugiausia vietiniai darbininkai ir nedidelė dalis iš Telšių miesto. Kadangi čia žemės blogos, o dar blogiau apdirbamos, tai minimi darbai prie žyvro kasimo ir miškų eksploatavimo vietos gyventojams duoda didžiausią pragyvenimo šaltinį. Bet ir labai smarkiai girtuokliaujama. Girtuokliavimui padeda plėstis ir gyventojų tamsumas, nes keliolikos kilometrų apylinkėje nėra nei knygyno, nei kitos jokios kultūrinės įstaigos. Laikraščius mažai prenumeruoja. Teko vienoje, kitoje gryčioje pamatyti "Misijas", Ukėninko "Patarėją" ir "Pranciškaus Varpelį".

Klajūnas

## APSKRITIES SAVIVALDYBĖS STATO TAURAGĖS-SILALĖS PLENTA

Tauragė. — Tikrinant Tauragės vieškelius, buvo rasta, kad Tauragės-Silalės vieškeliu vyksta didžiausias judėjimas ir juo pravežama daugiausia krovinių. Aišku, tokį vieškelį išlaikyti reikalaujamoje tvarkoje buvo labai sunku. Ūkininkai, kuriems tekdavo tą vieškelį taisyti, skųsdavosi, kad jie niekuomet negali užbaigti taisymo darbu. Be to, vietomis vieškelis buvo labai siauras ir vingiuotas. Tas labai trukdydavo judėjimą.

Apskritis savivaldybės buvo nustatyta, remiant visų darbų fondai, visgi praplatinti, ištiesinti ir išgrįsti neskaldujami akmenų grindiniu. Darbas buvo pradėtas prieš dvejus metus. Buvo išgrįsta tokiu grindiniu, atskirais tarpais apie 7 kilometrų. Tačiau praktikoje toks grindinys pasirodė labai nevatogus — nepatogus važiuoti ir labai gadinama susisiekimo priemonės. Todel šiais metais nutarta visą 28 kilometrų ilgio vieškelį pavesti tikru akmenų skaldos plentu.

Plento statybos darbai jau vykdomi visu spartumu. Vežami akmenys, žyvras, ruošiamas skalda, atliekami parengiamieji žemės darbai. Plento statyboje šiuo metu dirba daugiau negu 50 darbininkų. Tos vietos ūkininkai džiaugiamiesi, kad turės patogų susisiekimą su savo apskrities miestu ir su artimiausia geležinkelio stotimi, mielai prisideda prie plento statybos, priveždami talkos būdu nustatytą akmenų ir žyvro kieki. Plentas bus pastatytas per trejus metus.

Be to, apskritis savivaldybės šiais metais baigė grįsti Tauragės-Naumiesčio vieškelio ruožą

tarp Degučių ir Naumiesčio, viso apie 7 kilometrus, ir jį sujungė su Laugaliu, Klaipėdos krašte, plentu.

## KAMPĖLIS SU DAUG MALDINAMŲ

Zapyškis. — Šiame miestelyje yra sekami maldiniamai: žydų sinagoga, Vytauto Didžiojo bažnyčia, kuri gyvena jau šeštą šimtą metų, parapijos maldinė bažnyčia, ant parapijos senų kapinių didelė koplyčia, kurioj vasaros metu būna pamaldos ir jau pastatyta nauja mūrinė parapijos ribose yra: Kačerginės bažnyčia, už dviejų kilometrų nuo Zapyškio, Braziukų kaimo bažnyčia, už 4-5 kilometrų ir kiek anksčiau susitvėrusi Tabraiškės maža parapija.

## KAIP BUVO NUZUDYTAS KARREIVIS KOMIKOVAS

Jonava. — Rugsėjo 20 dieną Jonavos valsčiuje, Paskutiškių kaime, Miko Charitono lauko griovyje rastas inžinierijos bataliono eilinio Komikovo Klemenso lavonas. Komikovas kilęs iš Žiezmarų valsčiaus, Strevininkų kaimo. Skrodimo metu nustatyta, kad kažkokiu būdu jį rankiu sutrupintas galvos kiaušas.

Nustatyta, kad iš vakaro to pačio kaimo gyventojos Sivolvienės bute kažkas mušėsi, tarp besipešančių buvęs pastebėtas ir vienas uniformuotas. Ir ištikrujū, tą dieną pas Sivolvienės buto suvažiavę iš įvairių vietų daug svečių, tarp kurių ir jos brolis Sidorovas Feodoras. Vakarė visi svečiai išėjo į čia pat buvusią gegužinę. Vėlei vakare iš gegužinės į Sivolvienės butą sugrįžo Darčanovas Dorofėjus, Sidorovas ir parsivedė karėvį Komikovą. Čia jie dar valgė vakarienę ir gerė degtinę. Darčanovas susiginčijęs su Komikovu pradėjo muštis. Prie jų prisidėjo ir Sidorovas. Sivolvienė išstūmė juos į prieangį, kur Komikovą užmušė. Po to išnešė į lauką, bet kai Komikovas neatsigavo, tai nunešė jį į Charitono lauką. Sulaukytas Sidorovas prisipažino Komikovą užmušęs.

## ATIDUODA KITIEMS LIETUVIŲ ŪKIO DRAUGIJOS TURTA

Svenčionys. — Lenkams uždarius Lietuvos Ūkio Draugiją ir jos skyrius, įvairios ūkio mašinos buvo užantspauduotos ir paliktos globoti ūkio ratelių pirmininkams. Dabar šios mašinos yra paimtos ir atiduodamos lenkiškos ūkio draugijoms. Pavyzdžiui, Erzveto kaimo, Tverčiaus valsčiaus, ūkio ratelio pirmininkas Vaclovas Telyčėnas rugsėjo 13 dieną gavo Tverčiaus valsčiaus valdybos rašytą raštą, kuriuo Telyčėnui įsakoma ūkio ratelio nuosavas mašinas (drapaką, plūgą, trejerį, arpa, pievines akėčias ir fuktelį) per Svenčionių storastiją pateikti Svenčionių lenkų ūkio ratelių organizacijai, Kuo remiantis tai daroma?

## NELEIDŽIA VAIKAMS RUOŠTI VAKARELIUS

Svenčionys. — Praneša iš Reškutėnų, kad buvusios "Ryto" mokyklos mokiniai norėjo suvaidinti mokslo pabaigoj savo tėvams veikalėlių, kuris betgi tada dėl tam tikrų sumetimų neįvyko. Mokslo pradžioj vaikai buvo su rengė ruošta vaidinimą savo tėvams, bet dabar atėję du Kaltanėnų policininkai uždraudė vaidinti ir liepė vaikams ir tėvams išsiskirstyti.

## RENGIANSI PATVARKYTI VAIKINES STATYBAS

Kaunas. — Ligšiol visi didesnieji valdiniai pastatai būdavo atiduodami statyti privatiems rangovams. Statybinė medžiaga perkama irgi iš privačių gamintojų ar prekybininkų. Kadangi valdinės statybos vis plečiasi, o rangovai ima tik tas statybas, iš kurių tikisi didesnio pelno, nes jie ir taip statybos darbas ligi kaklo apsikrovę, tai sumanyta valdines statybas patvarkyti. Būtent, statybos bendrovė jau tikrai bus kuriama, kuri pirmoji eilėj įsigys imones statybinei medžiagai gaminti ir statys pastatus.

Todel jau nuo ateinančių metų numatoma didesniais valdines statybas Kaune atiduoti Žemės bankui, arba tam reikalui įkurti specialę bendrovę. Ateinančiais metais bus pradėtos vykdyti didelės statybos: kalėjimas, konservatorijos rūmai, teismo rūmai, taupomųjų kasų rūmai ir kt. Toms statyboms išeis apie dešimt milijonų litų.

## ATIDARYTAS ŽEMAIČIŲ MUZIEJUS "ALKA"

Telšiai. — Párodos metu pirmą kartą lankytojams atidarytas Žemaičių muziejus "Alka", kuris jau yra naujuose rūmuose, o rūmai parodos aikštėje. Muziejus dar nėra dėl lėšų stokos visai galutinai įrengtas. Ekspozitai išdėstyti patalpose, kurių bendras grindų plotis užima 430 kvadratinį metrų. Išstatyti šie skyriai: senojo meno paveikslai, liaudies meno skyrius—skulptūros ir drožybos skyriai, brėžiniai, istorija, archeologija, etnografija, šių dienų meno skyrius ir Mažosios Lietuvos paroda.

## TVARKOMOS LAISVAMANIŲ KAPYNĖS

Raudondvaris. — Ant Nemuno ir Nevėžio krantų, gražiam, pušalėtimis apaugusiam kalnelyje yra įsteigtos laisvamanių kapinės. Šios kapinės dabar pradedamos tinkamai tvarkyti. Nutarta visą kapinių plotą aptverti gražia tvora, kuriai stulpai jau baigiami išlieti iš betono.

Kapinių vartai, kurie pastatyti labai stilingi, išena prie Kauno-Raseinių-Jurbarko vieškelio. Ši laisvamanių amžino poilsio vieta prieš porą metų nupirpta iš vietos ūkininko Petrausko.

## MARIJAMPOLĖ LAUKIA DIDELIO JUDEJIMO

Marijampolė. — Šiuo metu Marijampolės cukraus fabrike jau galutinai baigiami paruošiamieji naujai kampanijai darbai. Daugiau kaip šimtas darbininkų plūša nuo pereinatos kampanijos pabaigos per ištisą pavasarį ir vasarą prie mašinų, sandėliuose ir rajone, kad ateinančią rudenį tinkamai sutiktų.

Vis tiktai ne visi buvusio sezono pėdsakai bus išlyginti iki besitartinandos kampanijos pradžios. Šiuo metu yra dar apie 40,000 maišų cukraus, kurio tiktai dalis bus realizuota. Kalkių, purvo, tinkancio ir net labai naudingo prastos dirvos tręšti, kalnas tarp fabriko ir Kvietiško dvaro tik kiek sumažėjo, nors jo už keliasdešimt tūkstančių litų transportuota į tolmesnius Lietuvos vietas, kur tik pasirodydavo didesnis jo poreikavimas.

Belaukiant kampanijos šiemet pravesta eilinė kasmetinė statyba. Fabrikų rajone pastatyti mechaninės dirbtuvės, kur telpa stalių ir kalvių dirbtuvės ir liejykla; maltiniam ir geltonajam, užsilikusiam galutinai apdirbtam iš pereinatos kampanijos cukrui sandėlis ir centraliniam apšildymui katilinė. Visa šita statyba užtruko porą mėnesių ir fabrikui kaštavo kiek daugiau, kaip 70,000 litų.

Fabriko kampanijos pradžia visuomet susijusi su cukrinių runkelių užaugimu. Nors šiemet vasara šakniavaisiam nebuvo visai palanki, tačiau jau rugsėjo mėn. pabaigoj fabrikas galės pradėti darbą. Cukrinių runkelių derlius nesiskundžia; nuo ha bus gaunama 600 centnerių runkelių, tai labai geras derlius. Sutartimi numatytas kiekis—apie 85,000 tonų bus nesunkiai pristatytas. Už vieną centnerį ūkininkams bus mokoma du litai.

Dabar cukraus fabrikas turi kiek daugiau, kaip 3,000 runkelių augintojų, kurių du trečdaliai—apie 2,000 Marijampolės apskrityje, o apie 1,000 Vilkauski apskrityje. Daugumas Marijampolės apskr. esančių cukrinių runkelių augintojų gyvena 6—8 kilometrų radiusu nuo fabriko, nes fabrikas duodamas augintojams sutartis daug dėmesio kreipė ir į pristatymo galimūmus.

Sakių, Seinių, Kauno, Alytaus ir Trakų apskrityje yra Marijampolės fabriko orbitoj, bet tik nedidelė ūkininkų dalis yra sudarę su fabriku sutartis.

## PASIKORĖ KALINYS

Telšiai. — Rugsėjo 29 ir 30 d. naktį pasikorė Telšių kalėjime laikomas "tardomu kalinys Augustinas Kazys.

Kad jis nenusižudytų, buvo stropiai saugomas, nes jau du kartus mėgino žudytis, bet vis nepavykdavo, o šį kartą Augustinas nutaikęs kai visi miega, užkabino diržą ant durų "zoviesko" ir pasikorė.

Augustinas buvo laikomas kalėjime todėl, kad šių metų sausio mėnesyje revolverio šūviu persėvė savo mylimosios motyną Simkienę Oną, kuri neleido savo dukteriai už jo tekėti. Po tos meilės tragedijos Augustinas į ligoninę pagijo. Vėliau kalėjime būdamas norėjo pasipausti, bet nepavyko, o dabar, po daug padėtų pastangų ir vargo vis tik nusižudė, nors irgi sunkiai, nes durų zovieskai neuakštai ir asistuojęs žmogus lygus su jais.

Juodplaukė 24 metų Mirian Battista, pagarsėjusi italė artistė, vaidinusi itališkose ir angliškosiose filmose, pareiškė, kad dėl Musolinio darbų gėdinas vadintis itališkos kilmės dukra. Reikia niekšai gadinama geriams žmoniems vardą.

## Montrealietės Stovi Už Taiką ir Demokratiją

MONTREAL. — Ispanijoje ir Kinijoje besiaučiant žiaurioms kovoms, žūsta ne tik jauni vyrai, bet beginklės moterys, vaikai ir seneliai. Visur liejasi nekaltas kraujas. Mes žinom, kanadietės, kad anų šalių moterys kencia ne vien sielos kančias, bet baimę, vargą, kartais ir badą. Žinome, kad jų namai išdaugyti, vyrai išžudyti. Jos palikė pastogės, bėga su kūdikiais ant rankų ir slėpiasi nuo priešų bombų, bet dažnai tas nepavyksta — nukrinta iš padangių bombos, arba užsiliepsnoję namai griūva ir palaidoja jas.

Tos moterys visa širdimi geidžia ir laukia, kad kas išstieptų joms pagelbos ranką. Tad laikas mums kanadietėms pabusti ir išstiepti seserišką ranką, nes Kanada ir Lietuva gali atsidurti tokiuose pat verpetuose. Juk karo smėkla jau viešpatuoja Europoje. Fašistiniai ereliai išskėtę sparnus tyko pulti mūsų gimtinę.

Montrealietės numatydamos gręšiantį pavojų ir atjausdamos užpultų šalių moteris, prieš kiek laiko įsteigė moterų komitetą su obsaliu "Už Taiką ir Demokratiją".

Į komitetą įeina Vytauto D. Klūbo pašalpinės draugijos trys atstovės ir dviejų LLD kuopų po tris atstovės. Reikiama iš trijų organizacijų devynios atstovės svarsto moterų reikalus ir planuoja darbams planus.

Nors minėtas komitetas gyvuoja tiktai nuo balandžio mėnesio pabaigos, bet jau spėjo pasirodyti darbais. Gegužės 13 dieną turėjo masinį susirinkimą ir po to išsiskirstė su pasižadėjimu susirinkti rudenyje.

Atvėsus orui ir pradėjus daugiau veikti organizacijoms, atgijo ir moterų komitetas už Taiką ir Demokratiją. Šio mėnesio pradžioje atsibuvo posėdis, kuriame nustatyti veikimo planai. Nutarta pirmiausia susaukti masinį susirinkimą su programa, tai yra pakviesti porą kalbėtojų, perstatyti veikalą ir pakviesti dantų gydytoją D. Gordon duoti sveikatos klausimų paskaitą.

Toliau numatyta rengti paskaitas apšvietos ir higienos klausimais, dėti pastangas įtraukti moteris į veikimą, nurodant kurioje keliu turi eiti, jei norima pasiekti šviesesnę ateitį.

Būtų pageidautina, kad ir daugiau moterų prisidėtų prie šio darbo. Tokios draugijos, kaip tai Montrealo Lietuvių Sąnuo ir Dukterų Pašalpinė Draugija, Sveto Kazimiero ir Jono Pašalpinė Draugija ir kitos, turėtų išrinkti po dvi, tris atstoves ir moterų komitetą, nes kuodidesnis komitetas—tuo didesnis veikimas. Plačiau veikiant, geriau atliksim užsibrėžtus darbus ir greičiau atsieksime siekiamų tikslų.

Tad sesės stokitė į darbą drauge su mumis po obsaliu "už taiką ir demokratiją", nežūrint politinių įsitikinimų. Jei moteris moka tvarkyti savo namus, aprūpinti šeimą ir taikoj palaikyti savo šeimos narius, kodėl ji negali prisidėti prie taikos palaikymo visoj žmonijoje? Juk valstybės reikalais reikia rūpintis taip, kaip ir savo namais. Kodėl ne?

Komiteto Narė

## Dažnai Spaudoj Minimos Figūros ir Terminai

Lórdas Halifaksas—Anglijos užsienių reikalų ministeris, gimė 1881 metais. Jis yra giminingas visiems vadiniams apšvietiesiems Anglijos luomams, ko dėka tapo žymia konservatyvų partijos figūra. Nuo 1922 metų iki 1924 metų buvo Anglijos švietimo ministeriu. Po to, iki 1926 metų buvo agrikultūros ministru, o nuo 1926 metų iki 1931 metų buvo Indijos vicekaraliumi. Beidamas vicekaraliaus pareigas konservatyvų akyse užsitaravo pagarbą už Indijoj vestą "gudrią diplomatiją". Mat jis tolimiesiam Indijos paverгимui panaudojo reakcionariaus imperalistinę politiką. Remdamasis ant Indijos feodalistų principų, jis sukurstė musulmanus su indusais ir tuo pasinaudodamas masiniai areštavo ir šaudė Indijos revoliucinius kovotojus.

Grįžęs iš Indijos Halifaksas vėl įėjo į Anglijos ministrų kabinetą: nuo 1932 metų iki 1935 metų buvo švietimo ministru ir karo ministru. 1935 metais iš savo tėvo paveldėjo lordo rūmuose vietą ir pasiliko valdžios nariu.

Halifaksas visą laiką turėjo didelę įtakę į Anglijos užsieninę politiką ir ją sukio į agresinę pusę. 1937 metais jis nuvažiavo į Berlyną, kur pasitarė su Hitleriu. Nuo to laiko jis atkakliai derino Anglijos politiką su fašistinių valstybių politika, lengvino karo ministeriams kelią ir ant galo prikabalino Francijos ministerius prie Českoslovakijos respublikos išdavimo.

Totalitarinis Karas—Fašistinių militaristų propaguojama karo strategija. Tai karas, į kurį įtraukiamos kariuomenės šalies visos žmogiškos jėgos, medžiagos; karas, kuriame tarp fronto ir civilių žmonių išliuoti skirtumai. Tai yra begalėstinas karas, skiriamas oponento visškam anuliavimui ir išnaikinimui. Fašistiniai smakai šią kanibaliską karo teoriją jau praktikuoja. Vokietijos-Italijos jėgos Ispanijoje ir Japonijos banditiškos gajos Kinijoje begalėstinai sprogdina miestus ir žudo tūkstančius civilių žmonių. Tačiau Ispanijoje ir Kinijoje naudojamas teroras yra totalitarinio karo tik repeticija. I totalitarinį karą fašistai svajoja įtraukti visą žmonių ir visas medžiagas.

Protoktoriatas — Aktualiai reiškia protekcija, apsauga. Tai terminas, naudojamas tam tikros tarptautinės giminystės apreižimui. Kitais žodžiais, protektoriatas "sutartis" reiškia imperialistinio viešpatavimo pradžia naujoj šalyj ir jos transformavimą į imperialistinių plėšikų koloniją. Pavyzdžiui, daugelis Afrikos ir Azijos šalių, surištų protektoriatu "sutartimis" su Anglija, aktualiai yra Anglijos kolonijos (Ugandas ir Zangabaras Afrikoj, daugelis principaltetų Indijoj, Malajų valstybės Azijoj ir kitos). Po tokių pat "protektorių" globa ir anti-sovietiškam "dešiniųjų ir trockistų blokui" priklauso banditai stengęsi nekurius Sovietų Sąjungos respublikas pertransformuoti į kapitalistų kolonijas, ypatingai fašistinių valstybių kolonijas. Paskutiniu laiku ir Hitleris griežtai reikalauja, kad jam bū-

ty pavesta "protektuoti" Českoslovakijos respublika. Finansinė Oligarchija — Oligarchija yra mažos grupės ant milžiniškos didžiumos viešpatavimas. Finansinė oligarchija reiškia saujelės kapitalistų ir bankierių valdžią ir visam pasaulyje gyvenančių tautų likimole, nu ko priklausio tautų likimole buvo Indijos vicekaraliumi. Beidamas vicekaraliaus pareigas konservatyvų akyse užsitaravo pagarbą už Indijoj vestą "gudrią diplomatiją". Mat jis tolimiesiam Indijos paverгимui panaudojo reakcionariaus imperalistinę politiką. Remdamasis ant Indijos feodalistų principų, jis sukurstė musulmanus su indusais ir tuo pasinaudodamas masiniai areštavo ir šaudė Indijos revoliucinius kovotojus.

Nekurių Centralinės Amreikos respublikų valdžios yra nieku kitu, o vien tiktai Amerikos finansinių ratelių įrankiais. Labai dažnai joms visą ekonominį gyvenimą ir politiką nustato bent vienas iš Amerikos trustų. Pavyzdžiui, tikrumoje San Domingo viešpatuoja ir Amerikos vaisių trustas.

Buržuaziniai-demokratiškose šalyse finansinės oligarchijos politinė galia yra užmaskuota parlamentarine skraiste. Šio santykio geresniam supratimui geru pavyzdžiu gali būti Francijos finansinė oligarchija, kuri pasinaudodama savo galia diktuoja šaliai savo norus ir atstumia šalin ją netinkamas valdžias. To pasekmėje nuo 1871 metų iki dabar, Francija pergyveno daugiau negu šimtą ministrų kabinetų.

Francijos Liaudies Frontas stengiasi apkarpyti finansinės oligarchijos visagalį viešpatavimą. Už tai Francijos finansinė oligarchija iki padūkimo neapkenčia "Liaudies Fronto ir kovoją prieš Liaudies Fronto remiamus ministrų kabinetus.

Lokalizacija — (Latynų žodis "locus" reiškia vieta) Lokalas vieta su aprėžtais ribėjais. Lokalizacija reiškia apribuotumą, pavyzdžiui, apribavimą gaisro tam tikram plote. Vokietijos fašistai iškėlė "karo lokalizavimo" principą. "Karo lokalizacijos" terminu jie nori įkalbėti, kad visuotino karo galima išvengti, leidžiant susikurti tautų atsibūti tik tam tikrų valstybių apribuotose plotuose. Tačiau "karo lokalizacijos" obsalis yra fašistų militarinė taktika, siekianti sumušti jiems priešingų šalių užpuoliant vieną po kitos.

Sovietų Sąjungos užsienių reikalų komisaras, Maksimas Litvinovas, apie "karo lokalizacijos" gairinuos pasauliui pareiškė šiekandai: "Tas, kuris kalba apie karų lokalizavimą, nori suteikti karo rengėjams laisvę ir "legalizuoti karus."

Sovietų Sąjunga, kuri nepaliaujamai kovoja už taiką, gina kolektyvinio apsisaugojimo ir nedalomos taikos principus, aiškiai pabrėždama, kad tarp dviejų valstybių prasidėjęs karas, vienu ar kitu keliu lengvai gali išsiplėtoti į kitas šalis ir vienokiu ar kitokiu būdu gali nors ir nekariuojančioms šalims padaryti nuostolius.

# Pranešimai

## Montreal, Que.

### Susirinkimas

A.C.W. of A 242 lokalo narių dvisavaitinis susirinkimas įvyks rugsėjo 23 dieną, 7 val. vakare, 7 Prince Arthur St. W.

Draugai ir draugės! Atsilankykite į susirinkimą, kur išgirsite iš atsilankiusių Trades and Labor kongreso delegatų raportą. Taip pat bus aptartas ruošiamų šokių klausimas. Pasimačiusime susirinkime.

Lokalo Valdyba

## Toronto, Ont.

### Pranešimas Tėvams

Šiuo metu pranešame visiems Toronto lietuviams, norintiems leistis vaikščioti į lietuvių kalbos mokyklėlę, ateiti į 7tv susirinkimą antradienį, 6 Denison, 8 valanda vakare.

Susirinkime bus apkalbama mokyklėlės reikalai, kaip tai mokytojai, pamokos ir kita. T.L.K.L.D.A.

## Naujenybė Moterims

MONTREAL, Que.—Paskutiniame LLD 137 kuopos moterų skyriaus susirinkime, apsvačiusiuose eilę svarbių bėgimų organizacinių reikalų, pas kai kurias drauges kilo sumanymas, kad šiais metais, apat susirinkimų, kuriuos ir politinį lavinimą turėti, taip pat turėti vieną ar du vakarų ir mėnesį rankų darbo užsiėmimų, kad draugės suėjusios galėtų viena kitai perduoti savo žinojimą iš rankdarbių srities, viena nuo kitos pasimokyti, be to, laisvai pasikalbėti—pasidiskutuoti įvairiais klausimais.

Toki bendri suėjimai daugiau suartins moteris ir įdomiau vakaras bus praleistas.

Pirmos šios rūšies pamokos—rankų darbo vakaras, yra šaukiamas ant ateinančio trečiadienio, tai yra, rugsėjo 28 d., 8 val. vak., 01234 Charlevoix St.

Visos draugės, be politinių įsitikinimų skirtumo, kurios mylėti linksmi laiką praleisti ir tuo pačiu laiku sau naudoti pasidaryti, kviečiamos atsilankyti ir atsinėti su savim kokio nors darbo, kaip tai: suvinėti kė, megsti, gėles daryti ir t.t.

Ligi malonaus pasimatymo. Moterų Komitetas

## Linksmas Vakarienis

MONTREAL, Que.—Tik spėjus orui atvesti, piknikų ir išvažiavimų sezonui užsibaigus, prasidėjo įvairūs renginiai salėse.

Kadangi progresyviai judėjime nuolat eina įvairios kampanijos, sukūlimui paramos viešokiam ar kitokiam tikslui, tai jų sukūlimui ne tik organizacijos stengiasi surasti įvairius būdus, k. t. surengti vakarus, koncertus, šokius ir kit., bet taip pat ir pavieniai progresyviai lietuviai neatsilieka nuo šio kilsaus darbo. Kadangi jiems salėse surengti parengimus sudaro tam tikrų klėbimų, tai rengia šeimyniškus suėjimus stubose.

Šiame mieste, kaip jau daugini yra žinoma, labai maža dalis lietuvių apsigyvenus miesto centre. Vienok ir šitas neskatilingas būrelis laiku nuo laiko surengia įvairias šeimyniškas vakarienes, kur suėję ne tik linksmi laiką praleidžia, bet taip pat ir sukelia paramos viešokiam ar kitokiam progresyvio judėjimo tikslui.

Iš tokių šeimyniškių vakarienių tenka paminėti vieną, tai gal bus pirmutinė šiame sezone, surengta rugsėjo 17 d. pas dd. Tamsonius.

Iš vakarienis atsilankė gana gražus būrelis lietuvių, ne tik iš vidurio miesto, bet taipgi ir iš tolimesnių distriktų.

Svečiams kiek pasivašinus, buvo perstatyta jaunuolė Z. Juškevičaitė pradėti to vakaro programą. Minėta jaunuolė savo kavalais muzikalios programos kavalais nemažai sužavėjo publiką ir pas visus pakilo ūpas ir atsirado noras kiekvienam atlikti koki nors programos numerį. Pačiu šunniausiu, didžiausiu komiku, publikos linksmintoju, tai buvo drg. Janauskas, kuris išsitaš visą vakarą buvo užsiėmęs programos pildymu, tai dainuodamas, skambindamas, šokdamas, monologus, anekdotus pasakodamas, iš ko svečiai turėjo ne mažai juoko. Malonu turėti tokius šunnius žmones, tai nė vienam nereikia snaudsti. Drg. Juškevičius nenorėdamas pasiduoti savo dukrelei, ir jis linksmo publiką muzika bei dainomis. Vėliau atsilankė viešnia—

Zičienė, kuri išsitaš visą vakarą savo žavinčiu balsu, be persto jimo traukė daineles pritariant gitara. Tai linksmo būdo moteris. Muzikalės programos pildyme dalyvavo ir drg. Janušis, su nepaprastu instrumentu, kurio ir vardo nežinau.

Nežiūrint, nors svečių buvo keli desėtkai ir kiekvienas stengėsi prisidėti prie programos išpildymo (apie kiekvieną parašyti užimtų daug vietos laikraštyje), vienok iš publikos kilo "reikalavimas," kad ir šeimyninės prisidėtų ką jos gali. Šios gi netikėtai užkluptos — nusigando, mat, nieko nebuvo prisirengusios, o be to jautėsi ir pavargusios. Bet šią problemą greit išrišo, tai drg. Simonienė, kuri suorganizavo visas šeimynines ir visos organizuotai atėjo pildyti programos, su virtuvės "instrumentais." Drg. Simonienė ne tik apskuri ir sumani programos išpildyme, bet taip pat vikriai susioksi apie puodus ir apie svečius, nors buvo kviesta kaip viešnia.

Vėliau buvo apibudintas minėtos vakarienis suruošimo tikslas ir atsikreipta auka, o svečiai ir atsikreipimą su aukomis prisidėjo sekamai:

Juškevičius aukavo \$1.25, Janauskas—\$1.00, Calkis \$3.00, Juškevičienė — \$0.50, Janušis—\$1.00, Stukas—\$1.00, Roselis—\$1.00, Petrušis—\$1.00, Brundza—\$2.00, Zičienė—\$1.00, Skalandis—\$0.80, Mačiulaitis—\$2.00, Misevičius—\$1.00, Racio Šeimninkas—\$0.50, Girnius—\$1.00, Simonienė—\$0.50, Danisevičius—\$1.00, Uldikus—\$1.00, Rečiulaitis—\$1.00, Paplauskas—\$1.00, Vitilpaitis—\$0.50, Račys—\$1.00.

Aukoms pasibaigus, vyriausiasis šposus kretėjas Janauskas padarė kolektą šeimyninėms "tipso." Viso buvo surinkta \$1.30, ką šeimyninės ir paaukojo.

Nors ir išlaidų turėta vakarienis priruošimui, bet atliko keletas dolerių, kurie paskirti tarpautiniam judėjimui.

Rengėjų vardu reikiu širdingą padėką visiems atsilankiusiems ir taip gausiai parėmusiems, o didžiausia padėka tai dd. Tamsoniams, kurie ne tik davė stumą, bet drg. Tamsonienė nemažai prisidėjo su maistu, o kas svarbiausia, tai daugiariai pasidarbavo šios partijos priruošime, delko nemažai nuovargio turėjo panešti.

Bendrai pasakius, pirmą kartą teko dalyvauti tokioj smagioj nuotaikingoj šeimyniškoj vakarieniėj. Visi atrodė linksmūs, smagūs ir draugiški.

Linkėtina, kad mes dažniau padarytume tokius šeimyniškus suėjimus.

Cė-Cė

## VISOMS LITERATŪROS DRAUGIJOS KUOPOMS

### Draugės ir Draugai!

Pranešu jums visiems labai gerą žinią. Šių metų mūsų Draugijos knyga "OKANOS" jau sustatyta ir už sąvaitės-kitos ji bus gatava. Tai bus viena iš i-domiausių apysakų iš Amerikos lietuvių gyvenimo.

"OKANOS" bus atspausdinta ant specialiai gražios, lengvos ir akis negadindančios popieros. Popiera bus brangesnė, kaip kitų knygų, bet centras dėjo pastangas, kad patenkinus visus narius. "Laisvės" spaustuve darba atliko greitai ir gražiai.

"OKANOS" bus viena iš didelių knygų, jos turės 350 puslapių. "OKANOS" trauks kiekvieną skaitytoją tol jas skaityti, kol jis pabaigs.

Pasinaudojant ta proga, kad šiomet taip anksti knyga atspausdinta ir kuopoms bus išsiuntinėta, tai prašome visus narius pasidarbuoti—gauti naujų narių į Draugiją.

Kartu prašome visus, kurie dar nepasikėję už 1938 metus arba užvilkę už 1937 m., tai kuogreičiausiai pasimokėti duokles ir siųsti į centrą. Pagal narių užsimokėjimo skaičių centras ir išsiuntinėja kuopoms knygų kiekį. Paskui kiekviena atskira ekspedicija sudaro nereikalingas išlaidas.

"OKANOS" bus gražiai ir tvirtai apdarytos plonais popieriniais viršeliais. Bet jeigu rastumėte tokių, kurie norėtų gauti knygą kietais audeklo viršeliais, tai tuojaus turį sumokėti kuopoj už viršelius 25 centus ir greitai pasiųsti, nes kitaip visiems nariams bus išsiuntinėtos knygos su minkštais viršeliais.

D. M. SOLOMSKAS, ALDLD CK Sekretorius, 46, Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

Šioj, Pasauliui Tragiškoj Valandoj, Kapitalistinėj Bei Provokatorių Spauda Mėgina Žinias Paduoti Taip, Kad Jos Išėtu Tūkais Nenaudai. Teisingas Žinias Paduoda Tik Tikrai Progresyviska Spauda. Platinkite Ją!



Lenkijos ambasadorius Vokietijai Lipski sveikinasi su Hitleriu. Paskutiniu laiku jis prašė Hitlerį, kad jis reikalautų apsisprendimo teisių ir lenkų mažumai Čekoslovakijoje. Kaip atrodo, tai Lenkija nusitarus eiti kartu su Vokietija.

## Nežiūrint Provokatorių, Torontiečių Mitingas Pavyko

TORONTO, Ont. — Pereitą sekmadienį, lenkų svietainėje atsiuvo Toronto Lietuvių Komiteto Lietuvių Demokratijai Atsteigti suauktas masinis susirinkimas, į kurį atsilankė apie 300 lietuvių.

Susirinkimas buvo suauktas su tikslu išduoti iš atsilankiusių Kanados Lietuvių Kongreso raportą ir aptarti padarytų tariimų įgyvendinimą. Tad pirmiausia Z. Janauskas išdavė platų ir aiškų raportą, nurodydamas kai Lietuvos liaudies priešai stengėsi pakenti Kongresui, bet jiems nepavyko. Aiškiais faktais prirodė, kad Kongresas svarbiausiuoju uždaviniu statė Lietuvos nepriklausomybės gynimą ir lietuvių palaikymą Kanadoje. Raportas buvo beveik vienbalsiai priimtas.

Po to, komiteto sekretorė draugė A. Ylienė išdavė raportą iš Toronto Lietuvių Komiteto veikimo, nurodydama, kad komitetas daug pasidarbavo Ispanijos liaudies gelbėjime ir pravedė Lietuvos politinių kalinių naudai pasekmingą vaju. Susirinkimas komiteto veikimą užgyrė.

Trečiuoju susirinkimo punktu, sulgy dienotvarkės, turėjo būti platesnis komiteto darbų svarbos apibudinimas. O ketvirtuoju viešos diskusijos. Taip ir buvo, bet čia įvyko tam tikras skandalas, nes susirinkime dalyvavo ir nuolatiniai Toronto skandalistai ir progresyvio darbo trukdytojai.

Kaip yra žinoma, tai tie patys penketa žmonių, kurie prieš trejetą mėnesių per Naujienas paskelbė Kongresui boikotą, pralaimėję tą poziciją, pereitą penktadienį padarė specialų susirinkimą ir šį kartą organizuotai atėjo pamėginti pažeminti Kongreso tarimus ir provokuoti susirinkimus. Ypatinai norėjo pasinaudoti susikompromitavusiu ir kitus vagimis mėgstančiu perstatyti Petraviečių ir skandalais pasižymėjusiu kitu asmeniu.

Na, ir prasidėjo tikras "sukilimas." Pirmiausiai tie žmonės pradėjo imtis jų pačių sugalvotų dalykų. Girdi, kuriems galams Kongresas "nutarė" garbinti Gediminą ir Vytautą. Jiems kelis kartus susirinkimo pirmininkas J. Yla atsakė, kad Kongresas ne tik kad nenutarė garbinti Vytauto ir kitų panašius, bet juos priskaitė prie Lietuvos išdavikų, o nutarė gerbti tuos didvyrius, dalyvavusius 1863 metų sukilime bei kitus, dalyvavusius judėjime už Lietuvos laisvę. Bet nežiūrint šių faktų, tie skandalistai nachališkai mėgino prikišti Kongresui Vytautą, ta-

čiau nepavyko. Didžiausias triukšmas buvo sutarta padaryti ant M. Guobos kalbos, kuris nuo komiteto buvo paskirtas apibudinti Kongreso reikšmę surišant su Europos įvykiais. Išėjus jam ant scenos, penki asmenys, ypatingai į dėntelmonus protėduojančių žmonių, pradėjo klykti, spiegti lyg musmirių apsiėdę. Mat kokius ninkai manė tuo būdu sukelti suirutę ir išsivesti publiką iš salės. Tačiau M. Guoba pastebėjo, kad salėje esantieji žmonės, išskyrus tuos į dėntelmonus "pretenduojančius" penkis triukšmadiarius, myli progresą ir nelinkę provokacijoms pasiduoti. Salėje nuskambėjo rankų plojimų audra. Provokatorių pamatę, kad atimta jiems pagrindas ir numaskuoti. apripro. Po to, kalbėtojas per pusę valandos nurodė kam tarnauja provokacijos. Triukšmadiariai paskui neišdriso kelti suirutės, nes kelbėtojo mintys net penkiose vietose buvo patvirtintos su plojimų audra.

Po to sekė diskusijos, bet triukšmadiariai dvasiniai jau buvo sumušti, tai darė daug mažesnes priekabas.

Abelnai, susirinkimas pasibaigė su nebloga nuotaika. Ypatinai gerai, kad nusimaskavo trukdytojai ir kenkėjai. Suprantama, kad šie spiegliai dabar mėgins per Naujienas įkalbėti Grigaičiui, kad salėj buvo susirinkė "nekučturingi" žmonės, o save persistatytį nekaičiausiai avinėliais, bet beveik 300 torontiečių matė spiegliačius tris kumutes ir du kūmu, tai kieno kienu, bet torontiečių akyse savęs nepersistatys dėntelmonais, nes jie gerai žino, kad dėntelmonai nespiegia ir nardo ramybės. Taipgi žinos, kad torontiečiai nepasiduoda provokacijoms, nežiūrint ant kiek jos būtų organizuotos.

Dar kitas faktas pasitvirtino, kad visokie melai ir visuomeninio darbo niekinimai galimi tik Naujienų špaltose, bet ne ramumą ir darbą mylinčių torontiečių tarpe.

Dalyvis

Atlankykite Drg. Bimbienej

TORONTO, Ont. — Draugei Bimbieniė kelios dienos atgal darė sunkią operaciją ant vidurių. Ji dabar guli Western ligoninėj, Ward H, ir dar pagules ilgoką laiką.

Draugai ir draugės raginami atlankyti.

Rep.

## Bangos Chorą Palietė Naujo Entuziazmo Banga

TORONTO.—Laikas atneša visoms organizacijoms naujo entuziazmo banga, atnešė ir čionai tuiam progresyvių lietuvių chorui. Taip, choras daugiau jau nėra neveikli organizacija. Pereito antradienio pamokose dalyvavo daugiau narių, kas choro nariams kėlė nepaprastą ūpą. Visos choro šakos, kurios ruošiasi prie operetės, dainų mokimėsi rodo nepaprastus rekordus.

Virš visko, šiose pamokose choro istorijoj pasireiškė didžiausias sujudimas. Mat, choro valdyba paskelbė susirinkusiems, kad gautas nuo Amerikos Lietuvių Meno Sąjungos laiškas, atsiklausantis ar mūsų choras galės nuvykti į New Yorką ir masiniai dainuoti su Amerikos lietuvių chorais laike atsi-būsančios pasaulinės parodos, ateinančiais metais. Pranešimas buvo priimtas su dideliu sąjūdžiu. Kiekvienam veidė pasireiškė pasitikėjimo šypsena, ir pasididžiavimas, kad pietuose gyvenanti broliai nepamiršo mūsų. Choro pirmininkas paragino prie tvarkos ir kvietė prie diskusijų.

Keli pirmieji kalbėtojai į užkvietimą atsinešė pesimistiniai, nuo ko nedrįstančių išsireikšti savo mintis veiduose pasirodė nusivylimo žymės. Po to diskusijosms žodį paėmė jaunesnieji choristai, išaiškino dalyvavimo reikalą ir pakvietimas pasidarė priimtini. Pasekė balsavimai, kurių laiku beveik vienbalsiai pakvietimas priimtas. Pasilikom tik finansinis klausimas, kurio išrišimui pagal narių nutarimą buvo išrinktas finansų sukėlimui komitetas.

Su pasitenkinimu galime pareikšti, kad finansų sukėlimui komitetas susideda iš jaunų žmonių: Janauskienės, Lilijos Sarapaitės, Elenos Gaizauskaitės, Kazio Degučio ir "Manės".

Laikas nuo laiko teks daugiau parašyti apie chorą ir jo darbo planus, bet dabar daugiau, kiekvieno pareiga stoti choran ir tapti mūsų darbų ir veikimo dalimi. Stokite, kada yra prasidėjęs sezonas ir jus jaučiatės jauni!

Tiktai Aš

## Winnipegiečiai Protestuoja Prieš Demokr. Pardavikus

WINNIPEG. — Komunistų partijos vietinis komitetas išgirdęs, kad Hitleris suindia į Čekoslovakijos pasienį armiją, o Camberleno valdžia išduoda Čekoslovakijos demokratą i k k respubliką, rugsėjo 23 dieną sušaukė Market aikštėje masinį susirinkimą į kurį atsilankė virš 3,000 žmonių.

Pirmas kalbėjo Jaunųjų Komunistų Lygos atstovas, kuris pasmerkė Camberleno pardavikišką politiką, išduodančią Čekoslovakijos respubliką ir viso pasaulio demokratiją.

Antra kalbėtoja buvo Daily Clarion atstovė A. Buller, kuri nurodė, kad Hitleris po vokiečių išlaisvinimo obalsiu tyko paversti demokratiškas šalis ir darbininkų klasę. Pasak jos, jei Hitleriui rupėtų vokiečių gerovė, tai jis nebūtų sugrūdęs tūkstantius Vokietijos darbininkų į koncentracijos stovyklas.

Trečias kalbėtojas buvo vakarų Kanadoje Komunistų Partijos organizatorius, kuris nurodė, kad visų šalių nekurię kapitalistai yra susitarę per smurtą įgyvendinti visam pasaulyje fašizmą ir tuo pavergti darbininkų klasę.

Mitingo laike pasitaikė netikėtai įvykis. Per aikštę iš konferencijos ėjo Trades and Labor vietinės tarybos sekretorius. Iš-

# Kaip Kas iš Montrealo

## Susirūpinę Sviesto Perteklium

Rugsėjo 21 d. Montrealo ir Toronto pieno paruošimo kompanijų atstovai susirinkė svietė, kur padės 12,000,000 svarų sviesto, kuris yra pertekliumi, ir jeigu nebus galimybės parduoti ir išvežti į užjūrį ligi gruodžio 1 d., tai grėsia sviesto kainos nuopoliu.

Kompanijų atstovai vienbalsiai priėmė rezoliuciją, kad visos galimybės dės, kad išlaikyti sviesto kainas nenumuštas.

Ar nepaims pavyzdį iš Brazilijos kavos plantatorių, kurie milijonus maišų kavos sunaik-

girdęs, kad čionai eina demokratijos gynimo klausimui susirinkimai, atėjo prie susirinkimo vedėjų ir paprašė balso. Minia su didžiausiu entuziazmu sutiko ištikimą žmogų. Kalbėtojas pranešė, kad grįžtas iš konferencijos, kurioje dalyvavo 69 unijų atstovai ir priėmė prieš agresorius ir išdavikus protesto rezoliuciją. Taip pat pranešė, kad minėta konferencija nutarė bendrai veikti su komunistais, socialistais ir kitais, trokščiančiais ginti žmonių gerovę ir laisvę. Po to pasisakė, kad dalyvavo Didžiąjam kare, ir nors, jau turi 50 metų amžius, bet jei prireiks, tai stos į savanorių eiles, kurios bus pasirūpę ginti žmonių laisvę ir darbininkų reikalus.

Penktuoju kalbėtojum buvo trečiojo vardo komunistų sekretorius.

Susirinkimas priėmė protesto rezoliuciją prieš Camberleno politiką ir ją pasiuntė Kanados ministeriui pirmininkui Kingui.

Jonas Morkūnas

## Šokom Tai Šokom

TORONTO. — Praeitą šeštadienį vakare atsiuvo Bangos Choro naujai šokiai.

Šokiai buvo gana skaitlingi, dalyvavo apie 100 žmonių, ir iš jų visų veidų išraiškos galima pasakyti, kad visi buvo patenkinti.

Pelno liko mažai, nes išlaidos buvo gana didelės už salę ir orkestrą, o tikietai buvo pigūs. Taigi, kitą kartą Toronto lietuviai turėsime daugiau užmokėti už tokį smagų vakarą.

Jono Margelio orkestra, kuri šį sezoną pirmą kartą griežė ant šokių, gana gerai pasirodė, nors buvo tik trys dienos del prisirengimo.

Oi, bet tos polkos, tai ištikrųjų buvo smarkios, dar ir dabar atsiminus šeštadienį norisio kojomis sutrepsėti.

Man buvo pasakyta, kaip sekretas, tai ir jūs, draugai niekam nesakykite to sekreto, kurį aš noriu atidengti.

Štai, girdėjau, kad Bangos Choro komitetas rengiasi prie didžiulio maskarado gale spalio mėnesio. Už geriausias maskas bus gražūs prizai, taip pat sa-kė, kad bus visokių kitų pamarginimų ir "floor-show." Aš tai jau šiandien pradedu siūti sau kostiumą, ir jeigu jūs nesistengsite išgalvoti ko nors geresnio, kaip aš, tai pirmas prizas jau taip kaip ir mano.

Na, bet aš manau, kad daugiau nesakysiu, bet neužlgo, manau, kad turėsiu kitą sekretą, kuriuo aš jums pasitikišiu, kaip kad manimi pasitikišė šeštadienį. Ha-ha-ha-ha, aš dar ką tai atsiminiau, bet jau šį kartą gana.

Neužmirškite ką aš jums pasakiau.

Trepsininkas

## Ruoskimės Prie Pirmo Perstatymo

TORONTO, Ont. — Kadangi jau ne tiktai kad pasibaigė vakaros parengimai, bet po to torontiečiai turėjo progos ir pailsėti, tai laikas jau pradėti žiemos parengimus su vaidinimais.

Siuo norime pranešti liksmą žinią, kad menininkai jau pasiruošę suvaidinti gana linksmą ir juokingą trijų veiksmų komediją "Gyvieji Nabašnikai."

Ši komedija bus perstatyta ateinantį šeštadienį, spalio 1 dieną, lietuvių svietainėj, 6 Denison Ave.

Parengimas rengiamas Lietuvių Literatūros Draugijos naudai.

Po vaidinimo bus šokiai. Įžanga tiktai 20 centų.

Visi Toronto lietuviai ir lietuviškosios atsilankyti į šį pirmą šio sezono parengimą, kuriame turėsite puikaus juoko ir po to gerai pasilinksminsite.

Parengimų Komitetas

no, kad išlaikius pastovias kainas ant kavos.

## Ir Montrealą Palietė Audra Padarydama Daug Nuostolių

Rugsėjo 21 ir 22 d. nakčia siautė didelė audra su lietuvių padarydama daug nuostolių. Sliautusi audra buvo dalis amerikinės audros, kuri tenai nusi-nešė šimtus gyvybių, padarydama dešimtis tūkstančių benamių ir sunaikindama šimtų milijonų dolerių vertės turto.

Montrealė siautusi audra nusi-nešė tik vieno žmogaus gyvybę, palikdama keliolika sunkiai sužeistų, išlaužydama daug medžių ir apardydama miesto apšvietimo sistemą. Elektros tiekimo kompanija praneša, kad Montrealė buvo nutraukta jėgos del išsaviavimo linijos net 300 kartų.

Arceivyskupas Isakė Melstis Del Taikos

Rugsėjo 22 d. Montrealo arceivyskupas G. Gauthier isakė visų katalikų bažnyčių viršininkams organizuoti vienos valandos maldas del išsaviavimo taikos pasaulyje.

Būtų gerai, kad jų pastangų Hitleris su Camberlenu nenusiustų velniop.

Norėjo Iškeliauti į Ispaniją— Pakliuvo Kalėjiman

Rugsėjo 22 d. du kanadiečiai Alb. Chadwik ir George Edward nuteisti kalėti už tai, kad jie rugsėjo 14 d. išplaukiant laivui SS. Standroft su 1,000 tonų cino ir Ispaniją, pasivogė maža laivėli norėjo priplaukti ir patekti ant plaukiančio į Ispaniją laivo, bet prieplaukos policijos sučiupti ir nuteisti už pavogimą laivėli.

Užklausti teisėjo, kodėl jie darė tokį žygį, atsakė, kad jie senai bedarbo ir neturi čia jokių perspektyvų ateities gyvenimui.

Reikalauja Uždėti Embargo Ant Agrosorių

Rugsėjo 22 d. Jaunųjų Vyrų Krikščionių Draugijos centro salėje, Sąjunga už Taiką ir Demokratiją susaukė mitingą, kur dalyvavo daug Montrealo inteligentijos. Buvo smarkiai kritikuojama Anglijos valdžia už kapitalizavimą Hitleriui ir bendrai agresinėms valstybėms.

Susirinkime priimta rezoliucija, kuri pasiūsta Kanados valdžiai reikalaujant, kad Kanados valdžia uždėtų embargo ant karinių medžiagų eksportavimo į Japoniją, Vokietiją ir Italiją, bei į kitas šalis ar tikslams, kurie vedą prie agresyvių žygių.

Bedarbių Skaičius Montreale Didėja

Miesto didplaijai skelbia, kad spalio mėnesiui nuskirta del pašalpų \$950,927. Rugsėjo mėnesį jiems tikslams paskirta \$894,010.

Turint mintį, kad esamu laiku pašalpos gavimas žymiai suvaržytas, tai paskutiniu laiku bedarbių skaičius žymiai paau-go.

Paminėtina tas, kad vieno mėnesio pašalpos išskirstymui ir persekiojimui bedarbių, iš virš minėtos sumos išleidžiama \$68,365.

"Indija už Demokratiją", Sako Svečias iš Indijos

Rugsėjo 23 d. Montrealo aukščiausios klasės viešbutyje apsisuto Malik Sir Firozkhan Noon, žymus Indijos komisio-nierius Anglijai. Jis pasikalbėjimuse su reporteriais pareiškė, kad Indija visuoimet rems karą prieš bele agresorius, puolantį ant demokratinės valstybės.

Čekoslovakijos klausime pareiškė: "Jeigu Britanija gins Čekoslovakiją nuo Hitlerio, tai Indija rems Britaniją."

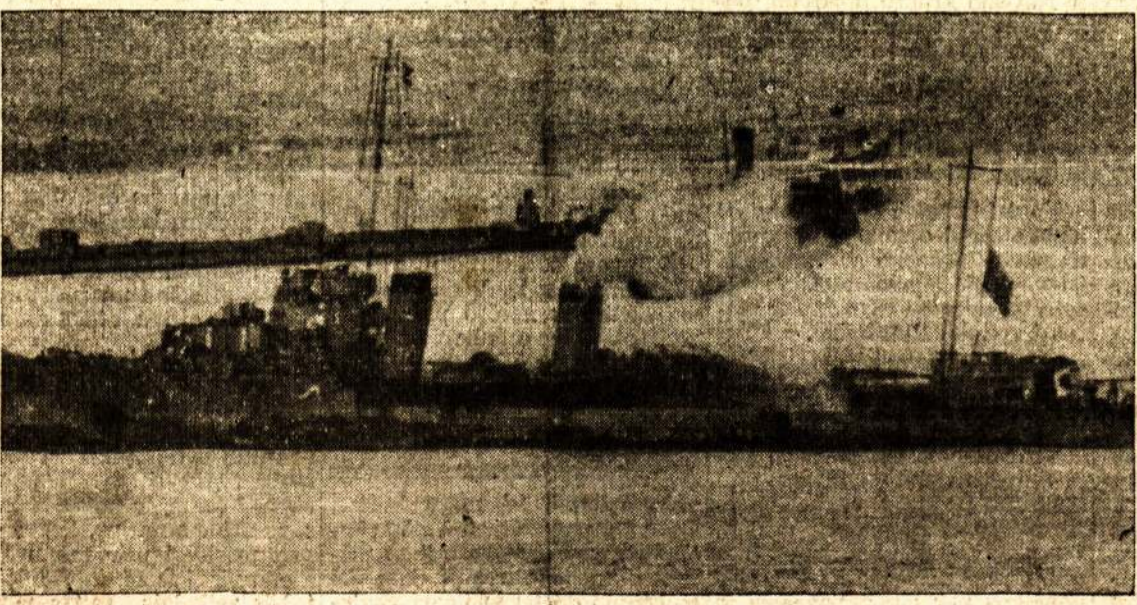
Apie Britanijos Indiją kalbėdamas pareiškė, kad Indijos Kongresas, kuris apima septy-nias iš vienuolikos Indijos provincijų, pasisakys už gynimą demokratijos pasaulyje.

Milijonai Bušelių Grūdų Eksportuojama Besiruošiantiems Kariauti

Rugs. 24 d. spauda pranešė, kad per paskutinius kelias dienas St. Lawrence prieplaukos išleido 4,000,000 bušelių grūdų į Puroos šalis, daugiausia į Vokietiją.

Per St. Lawrence prieplaukas išvežta į Vokietiją 15,000,000 bušelių kornų iš Švėvenytų Amerikos Valstijų.

L. B. Koresp.



Fašistų Bombarduotas Lojalistų Laivas—Ispanijos naikintuvas Jose Luis Diez, po to, kai jis buvo apibombarduotas Franko laivų ir kánuolių Gibraltaro sąsiauryje. Šis įvykis buvo geru pavyzdžiu, ką reiškia fašistų įsigalėjimas ispaniškąj Morokoj.

Liet. TSI Knygų Rūmų Knygų Saugojimas